Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

В лучности сила!

SVOBODA

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 4-ГО ЦЬВІТНЯ 1912. ЧИСЛО 14. | VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, APRIL 4, 1912. No. 14.

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВЕСЕЛИХ СЬВЯТ!

ВОСКРЕС — НЕМА ЙОГО ТУТ!

Терновий вінок.

ЛЄҐЕНДА.

(Уривки).

II.

Там на Йордані, там на Ливані
чорніють гори в хмарі-тумані.
Ой іще гірша хмара крилата
впала на серце жінки Пилата.
Сидить же вона в вікні сьвітлиці,
очий не зводить із багряниці.
Сльози втирає в рукав шовковий,
а в серце коле вінок терновий.
„Де Ти, Ісусе, соколе красний?
Вже на Голготі гинеш нещасний!
Тілько лишив ся вінок по Тобі,
а Ти спочинеш скоро у гробі.
Тілько лишив нам сльози і тугу
і в гіркім смутку бідну подругу.
Ой побіжу я та поратую,
ліжко біленьке бідній зготую".

Скочила Прокла, сльози обтерла,
іде до жінки, щоби не вмерла.
Вхопила збанок, біжить чим скорше,
а в збанку вино що найдорожше.
Сіла-упала при Магдалині
і закропила губоньки сині.
„Встань, бідна жінко, встань, молодень-
тебе звялило коло серденька. [ка,
Сіла на сонци яснім, пекучім,
сядь в холодочку тихім, дрімучім!
Ходи до мене, я поратую,
ліжко біленьке тобі зготую".

Ой іще Прокла не закропила,
як та Марія очи втворила;
очи втворила, як небо сині,
дрожить, як листє на осичині.
„Де Він, мій Господь? мій Утішитель?
Вже на Голготі добрий Учитель!
Ой, моя доле! ой Ти, мій раю!
Рада-б я встати, та сил не маю.
Ой може встану, ще раз погляну,
по Єго-ж смерти як квітка звяну.
Може побачу, ще раз заплачу,
тай свої літа марно потрачу".

Ой іще Прокла не відозвалась,
як Магдалина вже і зірвалась,
встала, побігла за мури міста,
неначе сонна, бідна невіста.
А тая Прокла згадала муки,
вінок терновий бере у руки,
вінок тримає, гірко ридає:
„Ой, вінку, вінку, та не з барвінку,
не з рути-зіля та на весіля,
тілько з тернини на глум і кпини.
Возьму тебе я у свою хату,
в білу сьвітлицю та у палату.
Буду дивитись, буду гадати,
Божого Сина все спомпнати!"

І іде Прокла в свої хороми —
чує далеко тихії громи.
В руці віночок, а в серці горе —
дивить ся сумно на Ливан-гори.
А на Ливані та на Йордані
небо чорніє в хмарі-тумані.
Гори чорніють зірветь ся туча, —
прибила Проклу туга пекуча...

III.

Пилат у хату не вертав,
ходив зажурений у тіни,
думками по сьвітах літав
і в жінки слова не спитав,
коли ішла з вінком у сіни.

Усе він бачив, як вона
зі збанком бігла на подвірє
і як вертала ся сумна,
а думка в нього все одна:
досада, смуток і зневірє.

Коли він руки вмив собі,
гадав, що ся вода поможе,
що вже конець усій журбі,
бо чесний був у боротьбі,
хоч знав, що сам не переможе.

А тут лишилась булава,
вінок і кров і багряниця;
здаєть ся: в крови голова
ще шепче тихії слова —
і сумнів у душі гніздить ся.

Прокла:

Ходи, Пилате, до діток!
Нам страшно там самим сидіти!
Усе тремчу, немов листок,
і в серце коле сей вінок;
не можна горя вже стерпіти.

Пилат:

То кинь сей знак гірких наруг!
І по що ти се брала в руки?
Най вас боронить добрий дух
від муки і таких заслуг,
від горя лютого й розпуки!

Прокла:

А ти не дбав і засудив
Єго на глум і на розпятє...

Пилат:

Не я судив, не я зблудив,
і довго я жидів зводив,
та верх взяло сліпе завзятє...

Прокла:

А ти згодив ся і звелів
Єго ранити, катувати!
А Він, сердешний, млів і млів,
ніхто Єго не пожалів...
Ох, як же гірко не ридати?

— — — — — — — —

— — — — — — — —

VIII.

Гей! яка хмара летить на Голготу,
небо вкриває від краю до краю,
грають десь громи за горами глухо,
доли тремтять і верхівя Синаю,
реву страшного очікує ухо.

Віють вітри долинами і містом,
звіяло порох над Єрусалимом,
сіра стіна підняла ся високо,
впала на землю імлою і димом.
і застогнала земля десь глубоко.

Сонце за хмарою щезло, потахло,
никне у темряві хрест і Голгота,
вихор розкидує сопухи пари,
небо і землю вкриває темнота.
блискавки тілько роз'яснюють хмари.

Хвилька тиші! так тихенько довкола,
чуєш, як серденько бєть ся у грудях,
хочеш очима пробити мороку,
думка літає орлом по безлюдях
і наполохана глядає сховку.

Серце тремтить, занивае у грудях
і ожидає страшенного лиха,
сонним прикидуєсь в остраху лютім,
тілько ще туга квилить у нім з-тиха
по літах щастя і раю забутім...

Небо горить! З гори чорну хмару
блискавка поре-дере у долину:
ясно у городі, ясно на горах,
видко Голготу і Божу дитину —
тихо — і громи ревуть у просторах.

Город тремтить і земля ціла стогне,
в темряві шибає буря собою,
чути сьвітами мов плач велитенський,
смерть пролітає тихцем над горою — —
стало ся! вмер вже Ісус Назарей-
[ський!...

— — — — — — — —

Наш Отче, що на небесах єси,
нехай сьвятить ся нам Твоє імя!
На небі й на землі по всі часи
най буде власть і воля все Твоя!

Сегодня хліба денного дай нам
і так провини наші нам прости,
як ми прощаєм нашим ворогам!
На нас покуси Ти не допусти,

лиш борони нас, Отче, від лихого,
бо царство, сила й слава — все Твоє!

— — — — — — — —

Шукаєм ми усюди царства Твого
і кождий з нас надією жиє.

На небі, на землі і під землею,
на синіх морях і гірських верхах
шукаєм ми за долею своєю
і що находимо? Журбу і страх.

Аж ось пророк загляне в душу власну,
побачить царство Боже повне див,
немов країну чарівну — прекрасну,
в котру трудний припадком заблудив,

і спалахне бажанєм невгасимим
усіх людий звільнити від грижі,
натішити їх щастєм невидимим,
що кождий носить у своїй душі;

показує сліпим у рай дорогу:
„Дивіть ся, царство Боже в нутрі вас!"
Сліпі не вірять, дорікають Богу
і далі ждуть, щоб їх від муки спас.

Пророк помер — темнота людська вбила
страдальця, що вже бачив Божий рай, —
а на землі кумирні поробила,
сьвічками осьвітила темний край...

Бо ми слабі, бо ми слабі, о Боже!
Наш дух, як гадина, не має крил,
Твоєго царства віднайти не може,
прощати ворогам — не має сил.

Наш Отче, що на небесах єси,
нехай прийде на землю власть Твоя!
Ти людям суд свій праведний даси
і буде нам сьвяте Твоє імя!

Пилат:

„Пустіть Варраву! Вже Ісус покійний.—
Варрава вольний! Хай прийде сюди!...
Ходи сюди! Не бійсь і будь спокійний!
Ти вольний! Чуєш?... Не втікай! зажди!
Ти славний син преславного народу
дістав за розбишацтво нагороду.

Чи зрозумів мене? За те, що сьміло
ти убивав прохожих по шляхах,
не дбав про душу їх, не дбав про тіло,
лише ширив усюди смерть і страх,
за те і заслужив на гарну долю,
за те тепер ідеш собі на волю.

Отже не дбай, кажу тобі, ніколи,
лиш бий і убивай, грабуй і ріж,
вали і божі і людські престоли,
бо красші від любови бук і ніж!

Хай пропадають чоловіколюбці,
а празники сьвяткують душогубці!"

Варрава дивувавсь, прижмурив очи,
встромивши пальці в патли бороди,
не знав, чого Пилат від него хоче,
і тихо ждав, поки почув: Иди!
І мовчки, підскоком побіг до брами,
Як вовк, що видобув ся з ями.

„Народ нікчемний! підлі крамарі,
що торг заводите і у сьвятині,
законом брехні ставите старі,
облудою жили, живете й нині,
прийдеть ся з жалю вас печи і дерти,
або самому вижидати смерти...!"

— — — — — — — —

X.

Тихо-тихо на Сіоні,
сонце к заходу іде,
а на синім небосклоні
хмарочки нема ніде.

Наче спить терем Ірода,
сплять і вежі камяні,
лиш вода із водовода
гомонить пісні сумні.

У криницю тихо рине,
наче чміль в одно бренить;
пташка на циприси злине,
сяде тихо, наче снить.

Між циприсами у тіни
сіли Прокла і Пилат;
за тісні їм нині стіни
пишних горниць і палат.

Дома мов паде вже стеля,
гірко, тяжко на души, —
тут паде із серця скеля,
наче лекше в сій тиші.

Та не люба їм розмова,
кожде слово мов пече;
красше слухати без слова,
як вода чурить-тече.

Хто се йде? Немов блукає.
Магдалина йде сама.
Дивить ся: вінка шукає;
дивить ся: вінка нема.

„Пані добра, пані мила, —
каже тихо, мов у сні, —
тут я десь єго лишила,
дайте ви вінок мені!"

Прокла схоплюєть ся живо
і до дівчини біжить:
плач зриваєть ся на диво,
аж терем проснувсь, дріжить...

XI.

Пилат сидів, як статуя із криці,
сумний, як циприс при криниці.
Мовчав, дивив ся за жінками
і мучив голову думками:

Се що таке злучило сї подруги?
Злучило серце, повне жалю й туги?
Вони рівня собі? Богаті й бідні —
ідуть за сим вінком, як сестри рідні?

Ідуть, як сестри, плачуть, як за татом,
і кожда в них сестра і кождий братом —
одна душа в них, тиха-жаліслива
і милосердєм сильна та щаслива?

Чого їм жаль? що їх таке зєднало?
Чи вже Олімпу славного нам мало?
Не любі нам сьвятині мармурові?
Краса, що тішить пароди здорові?

Не люба нам релїґія весела:
боги, Олїмп, сьвяті гаї, жерела?
Чи вже на сьвіті стілько горя-муки,
що треба нам релїґії розпуки?

Антипи-самолюби грубошкірі
і книжники заїлі, наче звірі,
темнота і біда, єврейска школа —
валять тебе, наш Юпітре, з престола!

І сьвіт наш, як не наш, немов чужина!
Колись веселий, як весняна днина,
тепер сумний, скровавлений хрестами,
журбу лічи не втїхою — слезами...

В о н и ідуть! Вінок у Магдалини.
І сльози в їх очах, мов ті перлини...
Ідуть і люблять ся, мов здавна зна-
[лись —
не при вінку терновім поєднались...

— — — — — — — —

Вони ідуть підсїнєм мармуровим,
споріднені слїзми, вінком терновим,
вінком, що покорить і сьвіт і Феба,
любовю, що вознесе людий до неба...

Осип Маковей.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

КОЗАЦЬКА ПОМСТА.

Оповіданє з козацької старовини.

(Дальше).

Та лпше буде — говорив дальше Охрім, — як ти ще тут побудеш в балці. Коли-б сюди які люди за мною приходили, то ти скажи, що я не хочу з ними говорити. Нікого не припускай близько, щоб ніхто не знав, що я вже вмер. Люди тебе скривдили би, обрабували. Йдучи з відси, виходи печерою, йди за потічком. Вхід до нашої печери заложи каменями, а товар весь повипускай — хай сам за себе дбає. А коли-б ти побувши на Січи вернув сюди знову, то під моєю лежанкою закопаний глечик з червінцями. Є там тілько добра, що можна і в Київі з того дуже добре жити, чи де хочеш. А під моєю лежанкою у головах знайдеш невеличку скринчину з паперами. Особливо бережи той великий зшиток паперу. Я надтим кілька років працював та посписував усе, що я на мойому віку бачив, поки у сій балці не закопав ся. Коли-б тобі охота, то прочитай сам, а коли ні, то передай якому грамотієви у Київі або на Запорожу. Там списано всьо по правді. Тями добре, що я тобі, синку, говорю...

Від того дня Остап став сумний. Йому жаль було доброго діда. За смерть він йому ніколи не говорив, аж тепер. Від того великий сум заліг йому душу. На діда дивив ся з страхом і жалем, наче-б бачив його послідний раз. Остап не знав, як чоловік вмирає, бо не видів того. Дід відай знає се добре... Йому тепер прийшло ся тяжко жити.

Дід нездужав. Цілу зиму дуже кашляв і не злазив з лежанки. Про всьо мусів дбати Остап. Аж з весною старому полекшало. Як пригріло сонце і розтаяли леди, як трава стала виколювати ся і бжола забреніла, дід вийшов на двір, підпираючи ся на палици, і став ходити по дворі, гріючись до сонця. Він страшно змінив ся. Згорбив ся, голова та руки трясли ся, та дуже змарнів. Відтак присів на камени під печерою і похнюпив голову.

— От, славити Бога, діду, тобі вже лекше, говорив врадуваний Остап. — Буде теплійше, то подужаєш зовсім. Я тобі меду з льоху принесу.

— Сідай тут біля мене, мій синку любий, сідай, я на тебе подивлю ся, ти моя потіхо, підпоро моєї старости...

Остап присів біля ніг старому і дививсь йому в старечі очи, а дід гладив його кучеряву голову.

— Мені справді може в літі полекшає, але слідуючої зими я вже не переживу... Мені пішло вже на вісімдесять шестий. Моїх ровесників вже либонь нема на сьвіті.

В тій хвили схопили ся з землї пси і полетіли сердито, наїживши шерсть, здовж потічка...

— Що се? спитали один одного.

— Бери, синку, рушницю, а мені подай другу. Сим боком ніхто до нас не заходить. — Старий підвів ся і випрямив ся. Остап приніс рушниці і побіг за псами.

— Далеко не відходь, чуєш?

А тим часом пси гавкали завзято, чути було голоси:

— Пугу! пугу!

— Хто ви? кричав Остап, не наближай ся, бо далебі стрелю!

— Краще ти приклич собак, гукав хтось за корчами.

— Остапе, приклич собак, кликав старий, се козаки.

Остап послухав. Пси перестали гавкати, а за хвилю вийшли з Остапом з поза корчів два козаки, ведучи за собою коні.

Дід приложив долоню до очий і дививсь на них.

— Здоров, діду Охріме! чолом тобі бємо, гукали козаки, вимахуючи шапками...

— Справді! Далебі! то ви, говорив врадуваний Охрім, і поклав рушницю на землю.

— Чого так забарились? — Остапе, бери від них коний та проведи в стайню. Се-ж твій батько Карпо Кожушенко, а той то його товариш... От гості любі, в хату просимо!

Остап не знав, чи радіти, чи сумувати... Він узяв коний і повів в стайню та розсідлав їх, а козаки за той час стали витати старого...

— В саму пору прийшли. Мені вмірати пора, та я страх стурбував ся, що з хлопцем буде...

— Ти справді, діду, підтоптав ся, а Остап виріс мов дубок той. Гарно виховав, спасибі!

— Я повинен тобі його віддати, та бачите, зі мною зле. Я вже не в силї води собі взяти, не то що. Підождім, аж мене поховаєте, а то сам загину. Старий розплакав ся.

— Вспокій ся, діду. Ми що иншого загадали... Ти казав колись, що би ти приймака прийняв. Ось тобі приймак, мій побратим, його бери...

— Ви-ж розлучили би ся? побратими?

— То-ж бо і є. Ми заприсягли собі до смерти не розлучати ся, та баба перебила. Мій побратим влюбив ся в гарну дївчину тай засватав, а задля дївчини і товариша покидає. Ну, що-ж робити! Ото-ж він загадав одружити ся з своєю Ганею, та до тебе прийти за приймака, хиба що ти не хочеш баби на твоїм зимівнику...

— Не вже-ж? скрикнув старий, от божа благодать! Поблагословив мене Господь на сконї моїх літ дїтьми.

— Ходи, мій сину, хай обійму та поблагословлю тебе.

Старий плачучи з радости обіймав Максима.

— Та вибач, сину, що на весілю не погуляю, та коли ти прийдеш сюди з своєю княгинею, то ще заграю на бандурі та любуватись буду, як ви обоєчко танцювати мете... Господи! Тобі слава! який я тепер щасливий! Гей, Остапе, а чого-ж ти там приріс?! Ходи сюди, гостий приймати... Ото радість... Гарно ви се обдумали.

Старий наче-б відмолоднів, випрямив ся, лице повеселїйшало, вигладило ся... посмотрив вуса...

— Мені би обрити ся слїд. Не брив ся цїлу зиму. Виросла борода, мов у цапа.

Надійшов Остап:

— Я, діду, коням сїна давав.

— Здоров будь, синку, говорив Карпо. — от хлопець, хоч куди козак. Став його обнимати...

А тим часом дїд Охрім, не зважаючи на свою неміч, порав ся біля печи, щоб гостий почастувати.

Остап його виручав...

Як козаки поживились, питає старий:

— Що на Вкраїні чувати?

— Що раз гірше, говорив сумно Карпо. — Руїна. Народ обороняєсь як може і гине на муках. Тільки й слави, що Запороже. В гетьманщині по двох гетьманів. Старшина козацька до панства, до Польщі тягне, простий народ в Москві бачить своє спасенє. А Москва впинає що раз глибше свої кігті в українське тїло.

— Вже то від Москви не ждати нам спасеня, говорив дід Охрім. Був я при переяславських пунктах. Здавало ся, гаразд буде під московським православним царем, а потому нищили ті пункти один за другим. Наших найкращих людий в Сибір пігнали, і то зрадою, без суду. Згадати страшно.

— Я кажу, що на нікого не покладати надії вкраїнському народови, як лише на власні сили, говорив твердо Карпо.

— І я се кажу, щоб лише єдність була, щоб Бог послав нам такого чоловіка, щоб потрафив усїх зєднати, а тодї ми нікого не боїмось. У нас буде така сила, що і Москву і Ляхів проженемо з нашої хати, а Туркови скажемо: зась! — А що-ж ви, козаки, тепер робите?

— Ворога бємо без розбору. Татарву шарпаємо, панів польських караємо, а коли забіжимо на лївий бік Днїстра, то і Москві достанеть ся.

— Така робота нїчого не варта. Коли довкруги себе крутити меш ся, то не далеко зайдеш... Вам би перед усього розбити одно, а відтак вже обертай ся на другого...

— А хто-ж би, по твойому мав бути перший? питає Карпо.

— У давнину нам треба було поперед усього здавити татарщину і заняти Крим та там запустити корінь. Воно може би і тепер не було пізно. Та тепер нема вже такого завзяття на татар, бо вони теж охляли... Тепер би прогнать з України усю шляхту — панів, щоб опять козацтво розрослось та в піря поросло. А то козацтво має бути без високої панської старшини, без реєстра, без хлопа, а всї вольні люди, всї козаки. А розбивши Польщу, зайти на лївий бік Вкраїни та прогнати Москву до її Сибіру... Та до такого дїла треба би одної голови, розумної та одного щирого серця.

— Ми не сидимо без дїла, а підносимо народнього духа, панів караємо.

— Хто-ж там тепер між вами передовий чоловік, на кого-б покладати?

— Був орел сизий, та завчасу йому крила повтинали, нїкчемники!

— Хто се такий?

— Семен Палїй! Душа щира, козацька, лицар...

— Де-ж він тепер?

— В Сибір Москалї погнали. А піймав його зрадою таки свій чоловік, славетний гетьман Іван Мазепа...

— Проклятє йому на голову...

— Те йому і буде. З Москвою покумав ся, панство заводить, у царя московського в великих ласках.

— Пождіть, дїти. Ся сама Москва покаже йому, по чому локоть. Хиба-ж Самійлович не вислугував ся Москві, як раб, не гнобив задля Москви свого народа, — а нарештї в кайданах пішов в Сибір?

Довго так балакали. Тепер ще зимно було спати на дворі.

Козаки постелили собі в першій печері.

Другого дня, йно на сьвіт зайняло ся, Карпо з Максимом відїхали.

Старий прикликав Остапа тай каже:

— Нам, синку, незадовго розстати ся з собою. Коли прийде сюди Максим з жінкою жити, ти поїдеш з своїм батьком на Січ. Про мене ти будь спокійний. Мої приймаки будуть мене заходити добре. А тобі годї загороджувати твою долю. Тобі в сьвіт треба, розуму вчити ся, слави добувати...

— Хиба-ж менї, діду, біля тебе зле? говорив засумований Остап. Хай живуть тут і Максим з жінкою, я їм перепиняти не буду.

— Не в тім дїло. Тут могло би жити двацятеро людий, і не були би голодні, а тобі годї тут сидїти. Поїдеш з батьком на Січ, так мусить бути для твойого добра. Ми більше не побачимось. Згадуй мене в молитві, бо я до тебе щирий був і дуже тебе люблю.

Остап став плакати, обнїмаючи дїда за шию:

— Дїдусю, не виганяй мене від себе.

— Не виганяю, та так мусить бути. Ти маєш бути козаком, а не свинопасом. Не в лїсї тобі вікувати, а серед сьвіту широкого, для Вкраїни треба щось зробити, бо се сьвятий обовязок кождого. Вкраїна конає і помочи просить. Я вже не піду, своє відслужив. На тебе саме черга. Так воно дорога дитино, для Вкраїни так треба, чуєш? А там, на широкому сьвітї, не дай заманити ся спокусуючій сатанї, не зляпись, не змосквись, не дай панам заманитись на почести і богацтва, а служи вірно твому народови, тій бідній ненцї Вкраїнї, розриваній на шматки; тями, що лиш сей тобі брат, хто твоєю мовою говорить, однаково з тобою Богови молить ся, той тобі брат, хто не пан, чи він польський, чи московський, чи козацький. А коли так жити меш, будеш щасливий, а я з за могили буду тебе благословити. Тями, Остапе, що коли-б ти відступив від сього мого заповіту, то я, хоч як тебе люблю, прокляв би тебе, як Каїна. Так, моя дитино люба, — ну, обніми мене кріпко і не супротивляй ся моїй волї, бо така й Божа воля. Мною і так не довго потїшив би ся ти... в мене кождий день дарований, не довго вже того віку — ну, не плач...

Тепер взялись оба порядкувати першу печеру на принятє молодих. Остап успокоїв ся і приготовив ся на свій виїзд.

Минуло з того часу дві неділї. По зимі і слїду не стало. Усе зазеленїло ся, замаїлось мов в раю. Старий з весною прийшов трохи до себе.

Надїхали сподївані гостї на трьох конях. На однім сидїла гарна чорнобрива молодиця Ганя.

Старий не знав вже, що робити з радощів. Поцїлував усїх тай повів в хату. Молодиця цїкаво всьому придивляла ся. Вона була сирота, не було її за ким тужити, жалувати. Старого полюбила вона від разу, їй тут дуже подобало ся, тому що тут було безпечно. Трохи налякала ся, переходячи печерою над потічком, але се тепер минуло ся. Їй здавало ся, що йде до пекла, а вона попала у рай...

VIII.

Третього дня опісля держав Максим перед печерою два осїдлані конї, а старий Охрім держав в обіймах Остапа і плакав. Йому крівавилось серце, коли пращав ся зі своїм любим хлопцем. Карпо стояв на боцї і собі втирав сльози.

— Нїчого вічного на сьвітї, заговорив старий, пускаючи Остапа. Щаслива вам дорога. Боже вас благослови! Пішли.

Старий хрестив їх, поки не скрили ся за корчами лїщини. Максим відвів їх аж до печери.

— Пращай, побратиме! пращай!

Обняли ся оба сердечно. Максим поцїлував ще хлопця і вони пішли в печеру.

На дорогу виправив старий обох мов на весїля. Подарував богату одежу і збрую. Та Остап такий сумний був, що сї подарунки його не займали.

В тій печері він не був нїколи. Йому аж страшно стало у тій пітьми чалапкати водою.

Вийшовши на сьвіт Божий, вони посїдали на коний і їхали зразу на полудне, поки не здибали пригожого місця до переправи. Тут перейшли на другий бік і опинили ся в степу. Їхали мовчки. Остап такий був занятий недавною минувшістю, що на нїчо не звертав уваги. На кони сидїти прийшло ся йому перший раз. На се звернув увагу Карпо, і став його поправляти. Їдучи вчив Карпо Остапа їхати верхом. По дорозї здибали руїну селищ і панських замків. Карпо пояснював йому, від чого се стало ся. Козаки карали панів і руйнували замки. Пани відплачували ся тим, що палили, руйнували селища...

Доперва се вирвало увагу Остапа з задуми.

— А де-ж люди подїли ся, що тут жили? питає.

— Кого не зарізали, не повісили, то пішов в сьвіт за очи.

— І довго таке тріватп буде?

— Поки панів не виженемо...

Їхали днями, ночуючи в степу, поки добрали ся до Днїстра.

Остап побачивши таку велику ріку, не міг з дива вийти, йому здавало ся, що стоїть вже над берегом моря.

— Се Дніпро-Словута, пояснював Карпо — перехрестись сину...

Добились вкінци на Січ. Про неї чував Остап богато від дїда, і тепер переконав ся, що воно справдї так є, як дїд говорив. Знайшов тут і ровесників, з якими скоро заприязнив ся. Тепер Карпо звернув цїлу свою увагу на те, щоб Остапа навчити военного ремесла. Він вивчив його добре їздити на кони, володїти шаблею, стріляти, плавати. На сю науку стратили три роки. Остап виріс мов дуб, був відважний на всю небезпеку. Його дуже усї полюбили.

За той час виходили ватаги козаків на Вкраїну Ляхів карати. Скликали до себе народ, творили купи збройного люду, деколи вертали з великою добичею, деколи знову не вернув нїхто. Котрий ватажок вернув щасливо, його вибирали опять. Такий найбільше міг біля себе згуртувати козаків, бо його шанували. До таких належав і Карпо Кожушенко. Йому теж повело ся кілька таких походів. Задля того і його сина Остапа усї любили.

Тому й не диво, що коли тепер Карпо загадав такий похід, зголосило ся до його повних пять сотень козаків. Карпо загадав виконати свій замисл і розправити ся з паном Овруцьким, про якого пильно розпитував втїкачів з Красноставців. Від них довідав ся, що жаден козацький загін не здужав взяти красноставецького замка.

—А я його візьму тай годї! сказав твердо Карпо... Лагодь ся, сину, на велике дїло.

(Дальше буде).

КАЛЄНДАР.

ЦЬВІТЕНЬ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
4	Четвер	Василія В. Ч.
5	Пятн.	Вел. Пятниця
6	Субота	Захарія В. С.
7	Неділя	Воскр. Х. Благ.
8	Понед.	Сьвітлий Пон.
9	Вівтор.	Сьвітлий Втор.
10	Середа	Іляріона

НОВИНКИ.

¶ **Польські опікуни.** Поляки, які все горлають, що в Галичині власти трактують оба народи рівно після закона, показали новим фактом, яка се правда. Галицькі польскі ,,жонди" дуже дбайливі про розвій українського народу в Галичині показали свою ,,фарбу", яку хотять укрити тим, що ніби вони поступають після закону. Як відомо, наші посли вийшли з нарад буджетової комісії, яка рішає розділ запомог поодиноким культурним і просьвінним товариствам. Поляки се використали і всї руські просьби кинули до коша а польським товариствам признали пів міліона корон запомог. Гарна рівноправність! Нема що казати. Полякам пів міліона, а Українцям нічо! Се один случай. А другий такий: що року виділ краєвий розділює стипендії для бідної молодіжи, яка учить ся в школах. Сего року розділено 182 стипендий а з сего Українцї дістали всего 11 стипендий. І чи се має бути рівноправність? Говорити тут про рівноправніст годі; так може казати або безличний, або дурень. А однак такий стан буде так довго тревати, доки грошем зложеним народом в податках будуть господанити польські шляхтичі.

¶ **Русиноїдні заходи.** Під сим заголовком пише Monitor, видаваний львівським послом Брайтером: „Від якогось часу зелізничі стації у Львові: головний дворець і Підзамче, приймають до робіт в маґазинах і при службі руху виключно тільки робітників римо-католицького обряду. О скілько до тепер всшіли ми ствердити, курс той повстав за почином одної вшехпольської дами, яка належить до „Organizacy-ї Narodow-oї" IV. округа. Ся панї обходить по черзї бюра начальників урядів і кождого з осібна горячо намовляє, зобовязує, щоби тільки і виключно приймав Поляків до робіт при зелізници. „Дам вам — каже та вшехпольська післанниця — в разї потреби тільки Мазурів, для кількох тільки найде ся місце. Хочби сотки і тисячі. Ми повинні передовсім попирати своїх і не вигрівати гадюк за пазухою". Гарна то річ — пише дальше Monitor — попирати своїх і того нікому не ганить ся, о скілько робить ся протекції власним коштом, в обсягу своєї дійсної компетенції і без ужитя насильства. Але такі переслїдуваня, про які тут власне мова, зачисляють ся вже до катеґорії найпростійшого лайдацтва. До відповідного напятнованя їх ніяке перо не надасть ся, бо писати їх належало би буком, а печатувати палицею на шкірі безстидних драбів. Бо розважмо безсторонно. Львівські стації і належачі до них лінії не є преціњь анї руські, анї польські, лише австрійські. Обом згаданим народностям прислугують точнісінько ті самі права, бо оба народи в рівній мірі поносять тягарі і обовязки. Скоро отже так, то деж тут може бути мова про якісь привілеї в користь котрої небудь сторони. Коли би ми навіть конечно хотіли кермувати ся якими зглядами, пр. економічної натури, то в такім разї, взявши на увагу місцеві відносини і число населеня, мусїли би ми на львівських стаціях признати першенство Русинам, котрі в тутешнім повіті творять переважаючу більшість. Крім того управа зелізниць яко чинник державний обовязана є перестерігати найстислійшу безсторонність в відношеню до горожан держави. Зарядови зелізниць не вільно вдавати ся в сентименти, не вільно кермувати ся зглядами особистими. Для заряду австрійської зелізниці Жид, Русин чи Поляк повинен бути рівновартним о скілько відповідає вимогам. Однак загально принятий звичай каже передовсім узглядинити місцеву людність. Завсїгди і всюди так буває, що допера тоді приймає ся до роботи замісцевих людий, коли місцевих не вистарчить. Тимчасом наші зелізничі галапаси уроїли собі, що ц. к. зелізниця, то їх „народовий" фільварок, на котрім після власних забаганок можуть господарити. Коли отже „Панї Дульська" з IV. дільниці до них моргнула і вишкірила в усьміху свої золоті зуби, якже було відповісти? А в слід за тим приїхала експедиція з Ряшова і Тарнова (коло Кракова), висла на оборону „kres-ів". Рівночасно наступило постепенне, але консеквентне випиранє Русинів. Їм зачали щораз частійше відмовляти праці з причини „браку місця..."

¶ **Українська мова в школах на Україні.** Шкільна комісія при земській управі в Олександрії на Херсонщині дозволила учителям земських шкіл уживати ,,українського нарічія" в першій ґрупі досить широко, а на старших курсах можна уживати поодиноких слів українських до поясненя школярам незрозумілих їм російських висловів. ,,Рада" додає до сеї звістки замітку, що всеж таки ся постанова має чи малу прінціпіяльну вагу в справі ширеня просьвіти на Україні. Инша річ, що згадана постанова не вводить нічого нового, бо розумний учитель і без того розпорядку комісії мусїв в народній школі уживати української мови, єсли хотів, щоби школярі мали якийсь хосен із школи.

¶ **З жалю за Америкою повісив ся.** В селї Домбраді, недалеко Мукачева (на Угорщинї) проживав заможний селянин Пап. Він вернув був недавно з Америки, але не міг чомусь без неї жити; забанував (затужив) за сим краєм так, що постановив відобрати собі житє. Два рази закладав собі на шию стричок і за кождим разом хтось з його родини перешкодив йому у виконаню самоубийства. Щоб захоронити Папа від смерти, його родина постановила вислати його знова до Америки, яку він цінив висше власного житя. Внесли отже до уряду поданє з просьбою о виданє пашпорту для нещасливого Олекси. Та Олекса не міг діждати ся сего пашпорту. Одного дня, коли нікого не було дома, він пораз третий закинув собі на шию шнурок і повісив ся. Догадують ся, що Пап з жалю за Америкою стратив розум і через те нажив на себе руку.

¶ **Орґії в Монастири.** Російські ґазети пишуть про скандальні злочини монахів в спаськім монастири в Москві. Ігумена монастиря, Макарія, оскаржило 66 батьків перед синодом за те, що в монастири збещещено їх жінки і доньки. В тім монастири, де ігуменував Макарій, відбували ся що ночи дикі орґії. Ігумен і монахи заманювали в нонастир молоді жінки і дївчата ніби на богослуженє. В день монахи ніби молили ся, а ночами пили, гуляли і виправляли погані орґії з жінками і дївчатами. Так виглядають російські доми молитви, самоумертвленя і сьвятости!

¶ **Вітер — се власність неба.** Цікавий процес відбув ся в Швайцарії 1389 року. Монахи одново монастиря вибудували собі на границї свого ґрунту вітровий млин. Однак се не було до вподоби їх сусідови в межу, тому подав на них жалобу до епископа, кажучи, що монахи не мають права будувати побіч його ґрунту вітрака, бо вітер, що віє понад його полем, є його власностю. Епископ рішив справу цілком просто: вітер, як продукт неба — є власностю церкви, а монахи, як її слуги, мають повне право ним користувати ся.

¶ **Історія польського аристократа.** Недавно донесли телеґрами про постріленє ґрафянкою Нарбутівною в Вильнї ґр. Вальдемара Тишкевича і його жінки. Після перших донесень здавало ся, що ходить тут о звичайну аристократичну любовну аферу без дальшого значіня, допера тепер показує ся, що стріли ґр. Нарбутівної були відгомоном дуже поганої справи. Ґр. Тишкевич романсував з ґр. Нарбутівною ще перед кількома роками зовсїм не плятонічно, так що вона навіть породила йому синка, який і ховаєть ся в Кракові. Але ґрафанка була убога, а ґрафови треба було богатого віна, бо довги тиснули. Тож, як то звичайно буває, любку лишив, а сам поглядав собі богатої жінки. Але трафив на твердого тестя і сей виплачував йому досить невеличку ґажу, з якої ґрафови годі було вижити. Тодї ґраф взяв ся за ,,гандель" і взяв заступство одної фірми шампанських вин, та користаючись знакомствами в кругах, де шампан ллєть ся, робив не злі інтереси. Так тревало якийсь час. Але такі зарібки не були для ґрафа надто приємні, тож коли довідав ся, що ґр. Нарбутівна одержала велику спадщину навязав знов з нею зносини і почав робити заходи коло розводу з жінкою. Серед того одначе одержав сам значну спадщину і роздумав, що тепер без віна ґрафянки може обійти ся, та знов її покинув. Ґрафянка, обурена тим поведенєм ґрафа, виконала на нього атентат.

¶ **Офіцирський пес а австрійський горожанин.** Минувшого місяця лучило ся таке в Станиславові: На улици біля суду офіцирський пес вхопив за ногу одного чоловіка, що йшов спокійно улицею, а нападений очевидно став боронити ся і копнув пса ногою. Се роззлостило офіцира, властителя пса, який не довго надумуючи ся, скочив до касарнї артилерії і вислав 3 жовнїрів, щоби заарештувати того чоловіка. Повстало збіговище, на що надійшла поліція і арештувала покусаного. Поліція не звертала уваги на оправданє покусаного, мимо того, що за ним уняла ся громада перехожих. Видно, що у Галичині офіцирський пес має більшу пошану у поліції, ніж австрійський горожанин.

¶ **Про зимовий сон у риб і трійло у жаб.** Відомо, що у численних зьвірят разом із обниженем вніщної температури житєві функції слабнуть, аж вкінци зьвіря попадає в стан подібний до летарґічного сну. Так перебувають зиму майже всї комахи. плазуни і гадє, так зимує також богато четвероножих зьвірят, як борсук, або бурий медвідь. Також у риб завважено подібні явища, та не звісно було, чи зимовий сон риб є станом, що повторяє ся періодично та й чи належить його приписати зимну.

В однім із останних зошитів ,,Wissenschaftliche Rundschau" оголошує Італієць Фелікс Супіно свої старанні досліди з 12 коропами, що відносять ся до зимового сну риб. В сій цїли помістив він часть риб в місци, заосмотренім у воду пливучу з постійною теплотою, а решту зьвірят полишив в саджавці, що була виставлена на атмосферичні вплививи у зимових місяцях. І отсе коропи держані в температурі около 14 степенів віджиляли ся знаменито і значно прибирали на вазї. Противно коропи лишені в саджавці приймали нормально поживу лише в температурі висшій понад 7 степенів. В низшій температурі віджилюванє степенево уставало, а вага зьвірят поменшувала ся.

Аж коли температура підносила ся, вертали риби до нормального стану. Замітно, що риби без поживи при 14-ох степенях тепла тратили па вазї о много скорше, ніж сї, що находили ся в низшій температурі. Сї досьвіди промовляли би за тим, що зимовий сон у зьвірят має свою безпосередну причину в обниженю температури.

Що жаби належуть до трійливих зьвірят, про се здавен розказують народні перекази і забобони. В останних часах однак показало ся, що сї забобони мають своє оправданє в здоровім самобережнім інстинкті люду, бож дійсно навіть наші на вигляд невинні плазуни виділяють за посередництвом своєї скіри твориво, що на зьвірячі орґанізми ділає трійливо. Пересьвідчили ся про се німецькі фізіольоґи, а почин до їх досьвідів в сїм напрямі дали дві індійські стріли, привезені з Колюмбії. Вістря сих стріл були зладжені з кільців одної пальми і затроєні вогкими творивами із скіри малої американської жабки. Їдь сего творива ділає головно на осередну нервову систему. Коли звичайну европейську водну жабу піддати діланю електричної струї, її скіра виділяє плин, що рівнож ділає трійливо. Миши примірем майже сейчас гинули по встрикненю творила тих жаб, серед паралїжу задних кінчин і сильних корчів. Стверджено рівнож, що твориво, яке постійно находить ся в скірних железах жаби, є для неї рівнож трійним.

СИРІТСЬКИЙ ВЕЛИКДЕНЬ.

На Великдень, на соломі
Проти сонця, діти
Грались собі крашанками
Та й стали хвалитись
Обновами. Тому к сьвяткам
З лиштвою пошили
Сорочечку, а тій стьожку,
Тій стрічку купили;
Кому шапочку смушеву,
Чобітки шкапові,
Кому свитку... Одна тільки
Сидить без обнови
Сиріточка, рученята
Сховавши в рукави.
— Мені мати купувала.
— Мені батько справив.
— А мені хрещена мати
Лиштву вишивала.
„А я в попа обідала“,
Сирітка сказала...

Т. Шевченко.

Проти варварств царату.

Російський царат має безконечно богато на своїм сумлїню. Невинно пролята кров многих поколїнь, що промощували шлях до волї, безконечне число помордованих і запроторених, голод, нужда й визиск бідного і винищеного люду, злочинні рабунки й напади на чужі народи й держави — все те гнете, давить сумлїнє російського царату. Без стриму, здаєть ся, тоне уся та велика країна в насильствах, мордах, — варварствах чорносотенці тріюмфують.

Та ось по 4 роках дикої реакції підносять народи Росії грімкий голос: Віддайте нам невинно засуджених послів II. Думи! Тисячі робітників по цілій Росії на масових вічах і зборах піднесло домаганє ревізії процесу проти послів II-ої Думи.

Друга Дума була ще революційна. Революційний пролєтаріят вислав до неї 53 послів соціял-демократів. Показне число своїх заступників вислало до неї революційне селянство. З думської трибуни робітничі і селянські посли голосно на весь сьвіт пятнували злочини царату та немилосерно здирали маску зі злодіїв і опришків царських. Ся Дума не подобала ся цареви і його посїпакам. Царат забажав розігнати Думу та люто пімстити ся на послах робітників за революцію з 1905 р. Цар винайшов способи на се чортівське діло. Рішено обжалувати неблагонадьожних послів о військовий заговір проти царя і держави. Петербурська тайна поліція, так зв. охрана, мала все сфабрикувати і достарчити правительству потрібні докази. Агент-провокатор Болєслав Бродский вдер ся до революційної військової організації і виконав плян, який з гори уложено в охрані. Салдатам дали до рук спис революційних домагань і вислано їх до льокалю, в котрім мала зібрати ся фракція соціял-демократичних послів, яка нічого не знала про те, що сюди мали прийти салдати. Вслїд за одними і другими впала поліція. І так знайшов ся доказ, що посли були в переговорах з військом.

За той видуманий царатом і охраною заговір Думу розігнано 17 червня 1907 р., а того самого дня еще увязнено 27 соціялдемократичних послів. Суд царських псів, виключаючи явність розправи на підставі сфабрикованих через охрану доказів, засудив 16 послів на каторгу а решту на засланє в Сибір. Прочі робітничі посли мусїли втікати за границю, аби спасти ся з рук царських посїпаків.

Чотири роки минуло з тої пори.

Але ось грім ясний вдарив в царат. Провокатор Бродский — певно відізвало ся в нім окровавлене сумлїнє — виявив цїлу таємницю, оголосив все, як було і зажадав в публичнім письмі до правительства, щоби його поставлено перед суд на доказ правди. Правительство одначе домаганю сему відмовило.

Тепер по зізнанях Бродского весь сьвіт цивілїзований остовпів на вид так страшного злочину. Було загально відомо, що провокатори фабрикують бомби і підкидають їх людям невинним, аби висилати їх на каторгу. Але правительство завсїгди вмивало руки і заявляло, що про се нічого не знає. Тепер сьвіт довідав ся, що сам цар Микола Кровавий, і його найвисші достойники сьвідомо уложили плян провокації і з чортівським спокоєм та зимною кровію вислали невинних людей на муки каторги.

Правительство відкинуло домаганє Бродского, боячи ся, щоби злочин не вийшов в цїлій наготї на денне сьвітло. Але справу невинно засуджених послів II-ої Думи підняла енерґічно с. р. фракція теперішної чорносотенної Думи. В кінци листопада м. р. внесла вона в Думі інтерпеляцію, в котрій представила на підставі зізнань Бродского всї подробиці цїлої справи та зажадала ревізії процесу.

Тїни помордованих послів заявились в чорносотенній Думі.

Налякали ся їх чорносотенці. Вони жадали замкнути Думу для публики в той день, коли піднесено справу, аби люд про нїчо не міг довідатись. Справу інтерпеляції віддали вони спеціяльній комісії, котра нїби щось провірювала, бодай удавала се, а нарештї по довшім часї заявила що все було і є в порядку. Не було ніякої провокації, ніякого злочину судового. Послів робітничих засуджено по праву.

Так чорносотенна Дума сказала.

Але справу визволеня робітничих послів підняв весь пролєтаріят Росії, який по всіх містах на тисячних вічах і зборах підносить протест проти злочину царату і чорносотенної Думи та домагає ся, аби невинно засуджених послів пущено на волю.

(„Вперед“).

Відозва

до братів наших з Лемківщини прожитаючих в Америцї, членів Руського Народного Союза.

До всіх братів наших шлю сердечний привіт і радістну вістку, що і наша Лемківщина, така дотепер дуже убога і темна, зачинає оживати і йти на стрічу сонцю золотому, сонцю правди, просьвіти і свободи. Але що до кождої орґанізації так робітників як і селян, потрібний конче відповідний лучник, котрий-би інформував, давав вісти одним про других, поучував і радив, як краще і користнїйше орґанізуватись, тай боронив нас від всяких пявок, що так нас тут присїли та пють нашу кров, тому потрібний нам конечно свій орґан, який ми вже, Богу дякувати, і основали собі під назвою „Підгірський Дзвін“. Але, на жаль, видавати його не можна частїйше, як лиш раз на дві недїли, через брак фондів. А тут треба-б конечно, не раз на два тижнї, але хоч і два рази в тиждень видавати.

Бо тут наче сніг в заверуху, налїтає до нас зі всїх сторін всяка московська погань, що і відборонитись і обігнатись трудно від неї. І псує і баламутить наш нарід бідний, котрий мов дитина такій зволочи та лиходіям вірить. В тій нашій великій потребі і клопоті кличу до Вас, Братя мої, поможіть нам, підтримайте нашу часопись, пренумеруйте її самі як найчисленнїйше і ширіть між другими, таж за ню лиш два доляри за цїлий рік заплатите, а крім того, утворіть і там у себе пресовий фонд на видавництво „Підгірського Дзвона“, щоб ми могли при Вашій помочи змінити його бодай на тижневник. Щоби зробити початок, я сам складаю 10 К. в редакції на „пресовий фонд“, помимо нещастя, яке мене стрінуло в тартаку, о чім Ви вже певно знаєте з „Підгірского Дзвона“.

Так братя мої! Велике добро зробите для своєї убогої неньки Лемківщини, котра Вас згодувала, піддержуючи нашу одиноку лемківську часопись і самі про наше житє-бутє та тяженьку борбу з темними духами начитаєтесь!

Ів. Бурштин, з Одрехова.

Нові книжки і виданя.

Товариш. Русько-Анґлїйский Підручник до початкової науки анґлїйской мови з доданєм словарця. Друге поправлене виданє. Коштом і заходом Андрія Савки. Джерзи Сіти, Н. Дж. 1912. Сторін 256. Цїна оправленого примірника 60 центів. — **Зміст:** Слівце від Видавництва. **Часть перша:** Анґлїйский альфабет друкований і писаний; вимова поодиноких букв; вимова самозвуків і співзвуків. Части мови і граматичні приміри: Родівники. Роди. Іменники. Прикметники. Числівники. Заіменники. Дієслова. Важні скороченя. Дієслова неправильні найчастїйше уживані. Присліnвники. Приіменники. Злучники. **Часть друга:** Розговори. На кораблю і в порті. В готели і в гостинниці. На улици. На желїзници. Нове мешканє. Праця. О бесїдах (мовах). Почта. В банку. З прачкою. З шевцем. З кравцем. В купецтві. В бучерни. З купцем (в ґросерни). З голярем (барбером). З лїкарем. Чоловік і родина. Вік і здоровлє. Час і погода. Чотири пори року. Поздоровленя і гостини. Вставанє і ляганє. О потравах і напоях. При пересилцї пакунків (баґажів). Між панею а слугою. Щоденні звороти. **Часть трета:** Вільні вправи (Примітка. The clock and the watch — годинник і зиґарок. The year — рік. Day and night — день і ніч. The weather — погода. Man — чоловік). **Часть четверта:** Назви стейтів і територий, з котрих складають ся Спол. Державп. Назви сьвітових держав і народів. Хрестні імена: мужескі і женьскі. Головнїйші сьвята. Посилка гроший. Листи і їх адресованє. Взірції листів у кількох важних справах. Титули уживані в мові і письмі. **Словарець.** (Сей русько-анґлїйський словарець обіймає 58 сторін подвійної шпальти і подає в поазбучнім порядку усї найважнїйші слова (усїх слів є близько 2000 наперед по руськи, а відтак по анґлїйськи з зазначенєм докладної вимови язиком руським).

З Маркіянових днїв. (Спомини). Зладив Іван Брик. Коштом і заходом Товариства „Просьвіта“. Львів 1911. Видавництво Тов. „Просьвіта“ у Львові. ч. 362. Сторін 84. Цїна 50 сот. — **Зміст:** До читачів слів кілька. Михайло Тершаковець: Житє Маркіяна Шашкевича. Іван Брик: Перевезенє тлїнних останків Маркіяна в 50-ті роковини смерти. К. і Б.: Сьвято в Підлисю. Сьвята у Львові. Сьвяточні обходи по цїлій Українї. **Ілюстрації:** Портрет Маркіяна Шашкевича. Роман Авдиковський, дід М. Шашкевича (портрет). Приходство в Підлисю серед дубового гаю. Факсіміле із заголовного листа „Русалки Днїстрової“. Автограф М. Шашкевича. Панахида в Новосїлках над домовиною М. Шашкевича в р. 1893. Домовина з мощами М. Шашкевича. Похоронний похід з Новосїлок до Львова. Біла гора в Підлисю. Памятник на Білій горі в Підлисю. Маркіянове сьвято в Підлисю: Здвиг народа на Білій горі. Маркіянове сьвято в Підлисю: Похід до Маркіянового колодязя. Маркіянові сьвята у Львові: На сьвятоюрській площи. Маркіянові сьвята у Львові. Соколи готують ся до походу. Маркіянові сьвята у Львові. Проповідь митрополита на цвинтарі. Нагробник М. Шашкевича на цвинтарі у Львові. З Маркіянового сьвята в Стрию. Похід. Селянський хор читальнї „Просьвіти“ в Кобильници руській, який виступав на концерті в честь М. Шашкевича. Рада громадська Кобильниції руської (пов. Яворів) на улицї Маркіяна Шашкевича під памятковою таблицею.

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА"
часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців	$2.00
до старого краю на 12 місяців	$2.50
в Америці на 6 місяців	$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гогри.

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телєфону 498.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на акспресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Вона воскресне!

Христос воскрес!... Христос воскрес!...
Як дзвін лунає гомін...
А від землї аж до небес
Лине наш плач і стогін...

І меркне сонце в небесах,
йде буря над землею —
і в блискавицях і громах
Лунає грім над нею:

Царі-кати, що створили з землї
одну тюрму єдину!...
Ви що на вольній, божій ріли
сієте смерть і руїну!

Лиш до проклонів суть ваші уста —
грудь за тїсна на обнову!
Ви розпяли-б на ново Христа,
віддали-б на муки знову.

Ви, що топили лій із братів,
дерли з них шкуру пасами!...
Не вам луна днесь воскресний сей [спів
не між вами Христос — —
а між нами!..

Христос воскрес!... Христос воскрес!..
Як дзвін пісні лунають.
Христос воскрес!... Христос воскрес!...
Невольники співають.

Та хоть царі клали печать,
хоть кують нас в кайдани,
вже рвуть ся ціпи, валить ся наш гріб
— Вкраїна вольная встане..,

Чи чуєте гомін по наших ланах?
Се плачуть наші діти...
Але вже чугно й брязкіт мечів:
„Нам пора для України жити!"

Шалійте, казіть ся, муруйте тюрми
царі, кати і тирани!
Воскресне Вкраїна, як Христос воскрес,
вольна, могуча повстане.

ЗАВІДОМЛЕНЄ.

На будуче просить ся всїх П. П. Відділових урядників, присилати „білї" на всї похоронні кошти, за котрі Відділ ручить та які жадає, щоби Р. Н. Союз йому виплатив. Котрий Відділ, або його уряд не зробить сего, Р. Н. Союз не виплатить йому похоронних коштів. Так само просить ся подавати точні адреси спадкоємців на посмертних актах.

Д. КАПІТУЛА, предс.

ЧЕСТЬ АМЕРИКАНСЬКИМ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМ, ЩО Й В ЧУЖИНЇ НЕ ЗАБУВАЮТЬ НА РІДНУ ЗЕМЛЮ І ЇЇ ПОТРЕБИ.

Головний Видїл Руського Товариства педаґоґічного у Львові одержав сими днями квоту 6000 К. (шість тисяч корон), які Комітет американських Русинів зложив у львівськім Краєвім Союзї кредитовім під заряд Товариства, яко часть фонду бл. п. о. Николая Стефановича. Фонд сей, рішенєм всенародного віча в Пітсбурґу з червня 1911 року, має бути доповнений до суми 10.000 К. а відсотки з нього призначені на підмогу приватних українських ґімназий і семінарий учительських в Галичині, як довго сї школи такої підмоги будуть потрібувати. Наколи-б згодом зістали вони удержавлені, фонд по думці рішеня пітсбурського віча переходить на власність Руського Тов-а педаґоґічного у Львові.

Потреба своєї рідної школи на своїй рідній землї тепер справа у нас найбільш пекуча. Чужа, ворожа нам школа придавлює вольного духа, чужа просьвіта затроює їдом ренеґатства серця українських дітий. В борбі о рідну школу розвинено послідними часами в Галичині живу аґітацію і для осьвідомленя широких мас народа про її значінє і для призбираня фондів на заснованє приватних українських шкіл по краю, по селах місточках і містах. А фондів треба нам сотки тисячів, бо сотки тисячів у нас української дітвори і молодїжи, що рветь ся до своєї школи, до свого рідного слова.

Тим щирійше приходить ся нам проте витати великодушний княжий дар американських братів, які може й зі шкодою власних, близших собі льокальних інтересів, звернули всї свої думки до рідного краю, чутким серцем молодих переселенців відчули його найживотнїйші рани і з любовю вірних синів поспішили їх загоїти.

Головний Видїл Руського Товариства педаґоґічного в імени своїм і цїлої галицької України складає їм за те як найглубшу подяку.

Честь хай буде тим всїм, що приложили рук і труду до звершеня сего дїла — отже в першім рядї всїм Високоповажаним Членам Комітету: о. М. Даниловичеви з Лейтроб, о. Алекс. Ротькови з Карнеґі, Високоповажаним Панам: Теодорови Кульчицькому і Алекс. Бучакови з Пітсбурґа, Митрови Порадї з Мікіс Ракс, Па., Івапови Федакови з Кенонсбурґа і Петрови Фешеви з Гомстед.

Нераз може прийшло ся їм в щирих змаганях стрінути з неодною важкою перепоною, а то й злобою людською, що чисте їх дїло несправила, а безкористних робітників підзорливостію стежила. Та високої ідеї не спроможна людська клевета з її вершин стягнути...

Честь і дяка хай буде усїм Вп. Жертводавцям, які не жалували гроша на рідну школу у піднім краю — які нераз може і відмовили собі щоденних вигод, коб тільки там за морем українські дїти могли вчити ся на своїй рідній мові. І хай будуть певні ті всї, що клали свій гріш на сю цїль, що той гріш американських братів не змарнує ся у нас. Школи, які здвигнемо за нього, виховають довгі ряди сьвідомих робітників, сьмілих борців за права поневоленого народа, що високо в гору піднявши прапор самостійної України, поведуть молоде поколїня вперед до сьвітла знаня, правди і свободи, там де гуртує ся сїмя просьвічених вольних народів.

Від Видїлу Руського Товариства Педаґоґічного у Львові.

Антін Гладишовський, м. голова.
Конст. Малицка, секретарка.

Новинки.

¶ Сьвітовий евхаристичний конґрес. Власне появив ся поклик до участи в сьвітовім евхаристичнім конґресі, що відбудеть ся сего року у Відни дня 12. вересня під протекторатом цісаря Франц Йосифа І. У відозві читаємо: „Відень, осередок соціяльної і ідеальної культури старої держави Габсбурґів від ряду столїть буде становити зі своїми скарбами штуки і памятниками славної християнської минувшини достойні рами торжества. Рівночасно буде день 12. вересня, котрого розпічнеть ся конґрес, пригадкою на той геройський день, коли то 1683 року перед мурами нашого міста вратовано западну культуру". Конґрес, котрого заарангованєм заняв ся комітет зложений з понад 500 осіб під проводом віденського архиепископа, кардинала Наґля, закроєний на велику стопу, а мають в нїм взяти участь представники і делеґати всїх католицьких народів сьвіта. Вже доси зголосило ся з чужинців з Анґлії 800 осіб, з Бельґії 500, з Парижа 300. Сама Хорватія висилає на учасників сьвяточного походу 4 000 осіб, які мають в нїм взяти участь в національних строях. Комітет занимаєть ся попри само аранжованє конґресу тепер найпильнїйше вишукунєм помешкань для гостий. На час треваня конґресу вже тепер всї найдорожші віденські готелї не приймають нїяких нових замовлень. Всї вони вже винаймлені Американцям і Анґлійцям. Концентрувати ся буде евхр. конґрес в катедрі сьв. Стефана, де богослуженя будуть правити кардинали, а проповіди голосити епископи. Мадярам відступлені дві церкви коло цісарського бурґу, авґустинська і капуцинська. Не римським обрядам зарезервована церков на стариннїй площи „Am Hof", де находить ся мінїстерство війни, в найкрасшім положеню міста. Головну Службу Божу буде в нїй держати львівський митрополит, ґраф Андрей Шептицький. Сьвяточний вівтар на походовій лінії буде устроєний в бурґовій брамі. Музика буде зложена з десять військових капель. Велике заінтересованє збудить хоровий сьпів в церкві сьв. Стефана, де буде першого дня відограний старий григорянський хоровий сьпів з пятого столїтя, другого дня Палєстріна, третого Мозарт і Гайдн. В сьвяточнім походї мають взяти участь, як в цісарськім ювілейнім роції всї австрійські нації, а й заграничні гостї в національних одягах. В сїм обходї возьме участь і шкільна молодїж.

¶ Нова руська аґенція в Джерзи Сіти. Відомий широким руським кругам в Ню Йорку, Джерзи Сіти і околиці наш земляк, д. Стефан Милянович отворив на днях свою власну канцелярію при 193 Grand Str., Jersey City, N. J. (недалеко ред. „Свободи"). У сїй канцелярії можна залагоджувати найріжнороднїйші справи дотикаючі наших іміґрантів. Д. Милянович дістав аґентуру на всї корабельні лінії, а се не завсїгди і не кождому вдаєть ся, бо пароплавні компанії не надїлять когобудь своїм довірем. Коли зважимо, що д. Милянович є вже здавна публичним нотарем (Notary Public) і має у тім дїлї широку практику, то можемо висказати надію, що наші люди із всякими справами будуть відносити ся до него, а він їх щиро і ретельно обслужить. Щасть Боже!

¶ Зелїзнича катастрофа в Галичині. Се стало ся дня 12. марта с. р., перед 5-ою годиною, на стації Тшебіня, недалеко Кракова. Із згаданої стації рушив поїзд, складаючий ся із 18-ти ваґонів III. кляси. У кождім ваґонї було по 100 робітників, що їхали на заробітки до Прус. О пару кроків від стації наїхала на сей поїзд з боку льокомотива товарового поїзду. Наслїдки зударення були страшні: ранених 61 осіб, умерло 3, боре ся зі смертию 7. Лекше ранених людий забрано до шпиталю, а тяжше покалїчених відвезено на хірурґічну клініку. Деяким робітникам ампутовано руки і ноги. Безпосередною причиною катастрофи є стара конструкція стації. Посередно провинили ся зворотний, що мильно поінформував урядника руху, і машиніст товарового поїзду.

¶ Дивогляд в людськім тїлї. В селї Паявіт (Сербія) породила одна жінка, Маліца Раїч, хлопця з трьома очима: двоє очий находять ся в звичайнім місци, а третє на серединї чола. Крім сього має сей новородок понад обома нормальними очима два 5-центиметрові рогові виростки. Місцевий сьвященик не хоче охрестити сього дивогляда, поки лїкарі не видадуть свого осуду, чи сю дитину належить уважати людиною, чи нї.

¶ Дитина зварила ся. Страшний випадок лучив ся онодї в селї Білогорщі коло Львова, в хатї господаря Адамка. В хвилї коли Адамкова виливала кипяток до шафлика, бігала по хатї її дволїтна дочка, Марійка. Дитина зацікавлена бухаючою парою, підбігла під шафлик. Мати не замітила сего і вийшла з хати. Нараз дав ся чути з хати преразливий крик дитини, яка упала до кипячої води. Дитина була попарена на всїм тїлї, наслїдком чого померла в страших муках протягом доби. Жандармерія повідомила про випадок прокураторію, яка вислала на місце судово-лїкарську комісію. За занедбанє надзору над дитиною будуть родичі відповідати перед судом.

¶ Робота. United State Immigration Dept. в Ню Йорку (17 Pearl Str.) подає до відомости, що потребує около 50 людий до публичних робіт в стейті New Jersey. Платня 17½ до 20 центів на годину. — Около 50 робітників потрібно в стейті Vermont при ломаню каміня. Робота стала лїтом і зимою. Платня 1.45 денно. Зголошуватись до видїлу іміґраційного Сп. Держав, 17 Pearl Str., New York City.

А. Вала.

¶ Цінні розкопи. З Солуня доносять: у стіп Олімпу, недалеко місцевости Катеріна відкрили селяне добре задержані останки величавої мармурової будівлї, котрої криша спочиває на прегарно різьблених колюмнах. Заряджено розслїдженє сих розкопок.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Товариство „Руський Молодечий Клюб Поступовий" в Джерзи Сіти, Н. Дж. відділ 70 Р. Н. Союза, подає до відомости всїм своїм членам так місцевим як і замісцевим, що на квартальнім мітінґу зістав вибраний фінансовим секретаром Теодозій Пацала на місце уступившого Антона Онисика. Просить ся проте від нинїшного дня в всїх справах Тов. „Р. М. К. П." удаватись на слїдуючу адресу: Theodozy Pacala, 56 Sussex Str., Jersey City, N. J. Рівночасно повідомляє ся що мітінґи відбувають ся все в перший второк по 10-ім, а слїдуючий мітінґ відбуде ся 16-го цьвітня с. р. Члени які довгують за два місяцї а на слїдуючім мітінґу не заплатять будуть безусловно суспендовані так з товариства як і Р. Н. Союза. — М. Бережняк, предс., Павло Гаврилів, секр. рекордовий.

Повідомляє ся всіх членів Р. Н. Союза, що розмет на місяць цьвітень є для членів на ціле посмертне $1.25 а на пів посмертного 72 цнт. Подрібний виказ подамо в слідуючім числі.

ДЛЯ СТРАЙКЕРІВ В LAWRENCE, MASS.

На руки підписаного надіслали: З Ню Йорку: Іван Ґрамляк, Євка Горавус, Іван Гетман, Анна Новак, Настя Дуда, Настя Тюркало по $1.00; Андрей Вовк, Андрей Скробала, Іван Скробала, Євка Ліщинська, Анна Тимчик, Андрей Шехда по 50 цнт.; Катерина Беньч, Стефан Середенський, Іван Кін, Михаїл Котелець по 25 цнт. — Разом - 10.00

Відділ 41 Р. Н. Союза в Вестмореленд Сіти, Па. - - - 5.00

Відділ 119 Р. Н. Союза в Лейтроб, Па. - - - - - 5.00

Разом 20.00

В імени страйкуючих складаю жертводавцям щире Спасибіг.

Д. Капітула,
предс. Р. Н. Союза.

З Northampton, Pa.

ЖЕРТВИ НА РІДНУ ШКОЛУ.

На хрестинах у п. Варика зложили слідуючі добродії свої жертви на Рідну Школу. Стефан Варик 50 цент. Антін Трач 50, Еміль Куніцкий 25, Аксентий Колодій 25, Василь Шобур 25, Панько Покотило 25, Дм. Федорович 25, Вас. Варик 25, Антін Лопух 25, разом $2.75. Іван Онушка зложив $1.00 і кличе Івана Олійника і Костя Радя з Ormrod, Pa.; Дм. Вала зложив $1.00 і кличе Івана Жовнира і Сенька Луць з New York.; Вас. Вассер зложив $1.00 і кличе Григ. Фрич і Ів. Романік з Ormrod, Pa.; Петро Бончак зложив $1.00 і кличе Якима Коваля і Ів. Бубняк з Packerton Pa.; Ів. Свала зложив $1.00 і кличе Павла Брудзяка і Михайла Мізяка молодшого з Northampton, Pa.; Гр. Гуль зложив $1.00 і кличе Михайла Версюка і Гр. Смика з Slatington, Pa.; Дм. Дробот зложив $1.00 і кличе Ів. Пенчарського з Northampton, Pa. і Гр. Мендрика з Fogeilsville, Pa.

Дуже би красно було для нашої парохії, колиб по всіх плейзах доокаличних, незабули Русини-патріоти підчас сьвяточних гостин о жертві на Рідну Школу. Громада по нитці — а бідному сорочка.

Всякі жертви просить ся складати лично чи моней-ордером на адресу:
Rev. Emil M. Baransky,
Box 2. Northampton, Pa.

ВИКАЗ ЖЕРТВ НА „УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ" В НЮ ЙОРКУ.

На весілю у п. Т. Павлохової зібрав Ю. Яремчук (член „Просьвіта) - - - - 1.00

Д. Ґула (чл. Тов. ім. Січинського) зібрав від: Н. Н. 25 цт., Д. Луща 10 цт., М. Ґули 10 цт., І. Андрушка 10 цт., С. Ґули 10 цт., А. Ґули 25 цт., Г. Савіцького 25 цт., О. Федчишина 10 цт., К. Савіцької 10 цт., Д. Савіцького 10 цт., Д. Ґули 25 цт., Н. Н. 10 цт., І. Медвідь 10 цт., Т. Стецка 10 цт., А. Читайла 10 цт., Д. Читайла 25 цт., П. Читайла 25 цт., Г. Данилика 25 цт., С. Романишина 25 цт., М. Керкера 25 цт., А. Стецка 10 цт., Р. Ричевського 25 цт., М. Савіцького 35 цт., К. Савіцької 15 цт., І. Вільчинського 20 цт., К. Якубець 20 цт., М. Гусара 25 цт., К. Опелі 20 цт., Т. Мазуркевича 20 цт., Т. Вінярської 10 цт., Г. Опелі 25 цт., Т. Вільчинської 25 цт., Ф. Похмурського 25 цт., А. Вілярської 25 цт., Г. Ґудза 25 цт., Т. Мандзюка 50 цт., І. Зборовського 25 цт., С. Ґули 10 цт., Г. Нащочища 25 цт., Г. Савіцького 25 цт., І. Вільчинського 15 цт., П. Закалика 25 цт., Д. Луща 10 цт., І. Андрушка 25 цт., Г. Гумельчука 25 цт.. Г. Хміля 50 цт., А. Ґули 10 цт., І. Савіцьколо 25 цт. — Разом 9.00

Д. Ґула на забаві зібрав - 20

На хрестинах у Ів. Добоша зібрав С. Сєнтий (член тов. Просьвіти) - - - - - 2.00

На весілю у Д. Марцинюка зібрала П. Тишко і М. Хлопан (чл. Под. Січи) від: П. Тишко 50 цт., Д. Марцинюка 50 цт., Я. Пилипчука 50 цт., С. Ґрінгота 50 цт., К. Тишко 25 цт., В. Балешти 25 цт., П. Флінти 25 цт., І. Щербатюка 25 цт., Ю. Дацка 25 цт., А. Вашинюка 25 цт., М. Живчика 25 цт., меншими датками 80 цт. — Разом - - - - - 4.55

В ч. 11 ім „Свободи" було оголошено - - - - - 605.67

Всего разом 623.22

ЗА ВИДІЛ:
Ілія Романишин, предс.,
Д. Підгірний, кас.,
В. Білинський, фін. секр.

ДЛЯ СИРІТ В СЕЛІ ТОКАХ.

Оголошено в ч. 13-ім 28.37

В Ню Йорку зложили слідуючі дд.: П. Зарванський 55 цнт.; по 25 цнт.: П. Зарванська, М. Мулїнська, Ю. Станїславська, О. Федорович і Й. Чайковський; Я. Стойкевич 20 цнт. — Разом 2.00

Разом $30.37

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Дня 30. мая с. р., в четвер, в американське сьвято „Decoration Day" відбуде ся в Перт Амбою

ТОРЖЕСТВЕННЕ ПОСЬВЯЧЕНЄ ЦЕРКВИ УСПЕНІЯ ПР. БОГОР.

Чину посьвяченя довершить Їх Преосьвященство Кир Сотер Ортинський при ласкавій участи всего доокодичного духовеньства.

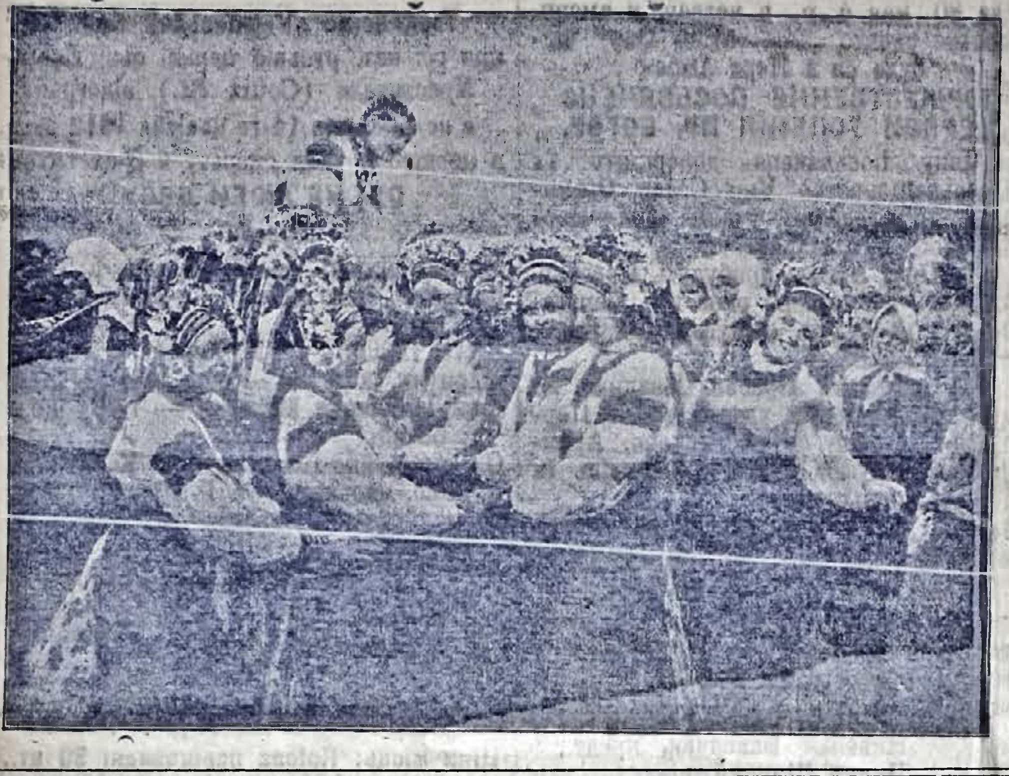
До Перт Амбою прибудуть Преосьв. Владика в четвер рано на „Central Depot", де будуть очікувати всї Братства і Товариства.

По принятію Пресьв. Владики на Depot цїлий похід удасть ся до Церкви, де відбуде ся посьвяченє, Архиєрейська Служба Божа і проповідь Їх Преосьвященства.

По полудни о год. 4-ій відбуде ся в честь Преосьв. Владики концерт заходом Товариства сьпівацкого.

На се велике торжество маємо честь запросити всї Братства і Товариства і всїх Родимців з цїлої околицї.

За комітет:
Николай Ваверчак, предс.,
Пилип Щуцкий, секр.

Другий десяток гагілок *)

Зібрав Д. Миколаєвич, учитель в Гановичах, повіт Бережани; пересьпівали: Анна Градовська і Агафія Зінкевич в Гановичах.

I.

На горі явір — розвиває ся (2)
А донька з мамов — розмовляє ся (2)
Приїдь Ясуню — дам ти Касуню (2),
Дам тобі віна — дві фірі сіна (2).
Фіру соломи — мішок полови (2)
А ще додатку — бобу лопатку (2)
А ще причинку — куцую свинку (2)
А ще до того — пів золотого (2).

II.

Вербова дощечка — лежала (2)
По ній паничочка — ходила (2)
На обі ноженьки — ступала (2)
На оба боченьки — зглядала (2)
Звідки буйний вітер — повіє (2)
Звідки мій миленький — приїде (2)
Привезе шубоньку — або й дві (2)
Тоненький рубочок — до землі (2).
Золотий перстенець — на палець (2)
Прошу вас паненки у танець (2).

III.

На городі вільха, під нев вода гірка,
А то ми ся сподобала Максимова дівка.
Мала невеличка, румяного личка,
Коло хлопців заглядає, як перепи-[личка.
Цибулю копала, чосник поливала
А все свому миленькому принаду [давала.
Дала му принаду: в городі лелію
Приїдь (2) мій миленький на другу [неділю.
Приїду (2), привезу ти чипчик, то-[ненький, біленький
А ти мене поцілуєш, бо я твій ми-[ленький.

IV.

Було літо, була зима —
Були хлопці, тепер нема,
А ще така осінь буде,
Що за ґрейцар десять буде.
А кождому парубкови
Я гороху по стучкови,
Дмитруневи лопаточок
Бо найкрасший парубочок.
Він гадає ся женити
Та не знає, котру взяти.
Возьми собі Дмитрусеньку,
Миколову Ганусеньку,
Вона много гропий має,
Всі ти довги посплачає.
А Дмитруньо в капелюсі
В полотнянку задягнув ся,
В полотнянку задягнув ся
Тай на горбі протягнув ся,
На личеньку поблиів ся,
До Марисі притулив ся.

V.

А на церкві хрест, хрест, на дзвін-[ниці стрілка
А то ми ся сподобала Максимова дівка,
Мід, горівку точи, виплакала очи
А до неї Івасенько зза стола вискочи,
Не плач Касуненько, не псуй си то-[лови
Бо гото все Касуненько з людської [намови.

VI.

А на церкві біла бляха*)
Не бійте ся дівки Ляха.
Ані Ляха ані пана
Вже паньщина скасувана.
Ой вже тії пішли в кути,
Що носили на нас прути,
Наганми наганяли,
Хто не вийшов того били.
А хто вийшов того брали
Сорок київ нараз дали,
Сорок київ нараз дали
Аж водою відливали.
Тепер пани хлопів просять
І за нами гроші носять.
Тепер ходять за ворота,
Ходи Русин до роботи.
Ходи Русин молотити,
Дам горівки, оковити,
Дам горівки, оковити,
І тютюну покурити.
І тютюну покурити,
І табаки понюхати,
І табаки понюхати,
Щоб но можна послухати.

VII.

Два братя молоденькі — сіно косили, [сіно косили,
А сестронька молоденька — сніданок [носила, сніданок носила,
Посідали два братя — сніданок сні-[дати (2),
Сестрі дади молоденькій — коника [тримати (2).
Сестра взяла тай пустила — коня в [чисте поле (2).
Сама взяла тай втонула — в глибокії [море (2),
Тай вже сестра молоденька — в мо-[рах потопала (2)
Своїх братів молоденьких — так на-[казувала (2).
Щоб білої березоньки — нігди не ру-[бати (2)
Червоної калиноньки — нігди не ло-[мати (2).
А чорної терниноньки — нігди не [сікати (2),
Зеленої сосноньки — нігде не чім-[хати (2).
Бо білая березонька — то моє тілонь-[ко (2).
Червоная калинонька — то моє ли-[ченько (2).
А чорная терниноньки — то мої о-[ченька (2),
А зелена сосонька — то моя ко-[сонька (2).

VIII.

Ой йди діду паску їсти. — Ой дід [дід розскакав ся (2),
Ой йди діду гуси пасти. — Ой дід дід [розстогнав ся (2).
Ой йди діду мясо їсти. — Ой дід дід [розскакав ся (2),
Ой йди діду вівці пасти. — Ой дід дід [розстогнав ся (2).
Ой йди діду яйця їсти. — Ой дід дід [розскакав ся (2).
Ой йди діду коні пасти. — Ой дід дід [розстогнав ся (2).

(Ту можна робити дальші комбінації, кличучи їсти або пасти. Як їсти, то дід розскакував ся, а як пасти, то розстогнував ся).

IX.

Де тая дівчина що тут була?
Скочила в городець тай втонула.
За нею хлопчики як баранці
Подерли спідницю на кавальці.
Ой маю я мамуню рідненеську
Набере спідницю дрібнесеньку.

При повисших гагілках, дівчата в „колі“, тримаючись за руки ходять.

X.

(Дівчата держачись за руки в „колі“, а 1-ша дівчина (зайчик) в середині кола).

Заяньку, заяньку,
Ані тобі заяньку, ані вискочити,
Ані тобі заяньку, ані виглянути
Заяньку — за підбоки (бере ся за підбоки).
Ані тобі заяньку, ані вискочити,
Ані тобі заяньку, ані виглянути.
Заяньку — за колінці (бере ся за коліна).
Ані тобі заяньку, ані вискочити,
Ані тобі заяньку, ані виглянути.
Заяньку — за пятоньки (бере ся за пяти).
Ані тобі заяньку, ані вискочити,
Ані тобі заяньку, ані виглянути.
Ой заяньку, вибирай собі котру хочеш.

(Вибирає на своє місце иншу дівчину, а сама іде на її місце. Так само сьпівають другій або і третій дівчині).

М. Миколаєвич.

*) Десять инших гагілок було надруковано в „Свободі“ 1911 р.

*) Гагілку сю співають в ріжних околицях: Мечищів, Кальне, Плавуча вел., Гиновичі; — ріжно, на нуту подібну.

Забобони.

Не знати, чи є де нарід, щоби ще так вірив у всякі забобони, як наш. Тому дві чи три неділї писали ґазети, що в Білій, коло Черновець арештувала жандармерія відьму-чарівницю, що чортами торгувала. Впало якє нещастя на чоловіка, то він ішов до чарівниці, аби йому помогла. І вона помагала, але собі. Забрала від него все, що лиш могла, а за то продавала чорта, який мав все вигляд жаби. І так неодин чоловік і неодна жінка позбула ся поросяти, теляти з хати а до того ще й троха гроша. Ходили до тої чарівниці з Білої й деякі пані з Черновець. І тим вона помагала. Казала одній навіть, щоби повиносила до неї з хати все, що має, подушки, перини, ковдри, бо від того все нещастє в хаті. Бідна жінка повиносила все, що вже з дітьми лиш на дошках спала, а баба дала її за то чорта — жабу. І вже кілька років баба управляла своє ремесло. Щоби во лїпше йшло, злучила ся навіть з циганами. Але одного разу зібрали ся ті пані з Черновець і пішли вспоминати ся до баби за грішми та своїм добром, бо чорт нічого не помагає. Баба їх тогди вже не знала. Але як пані таки на добре пристіпали ся до баби, тогди вискочило кількох циганчуків, почали обкладати кулаками наших пань, кинули в пивницю і замкнули; лиш одній вдало ся втїчи. Вона пішла в Черніврях на поліцію, розповіла все до чиста і бабу забрали до Іванової хати разом з цілим гніздом. Не помогли бабі чорти. Баба відсидить в кримінал. Але кілько вона людського добра набрала ся. Суд завізвав, аби всї, кого баба оциганила, зголосили ся в суді. Та добре; ті, що читають ґазети може зголосять ся і хоч частину свого відберуть, але селяни, які може в десятеро більше віднесли бабі, як ті пані, лишуть ся з жабою.

Се лиш один такий примір. А кілько в нас по селах ще всяких ворожок, що картами кидають. зерном, з руки вичитують. кілько промівниць та примівників, що відшептують всякі слабости, та напоюють зілєм, дуже часто так, що слабий вже ніколи більше не скаржить ся на біль, та таким чином обциганюють і обдирають темних людий. Що більше, наші люди приїхавши навіть до Америки, не позбули ся ще своїх вірованях в ворожки. Ось недавно найшов ся такий „мудрий“, що навіть до нашої редакції писав лист, просячи, аби ми йому подали адресу одної баби з Ню Йорку, що „то з чортом накладає і може зробити так, що його перенесе за два дні через море в старий край“. Инший знова мудрагель зовсім серіозно запитував о адресу також якоїсь нюйорської баби, за помочию котрої він хотів чортови записати душу, аби стати нараз богачем.

І се пишуть люди живучі в такім краю, як Америка! Аж ветид людям сказати.

А таких є у нас, на жаль, ще богато, богато.

ПРОСЬБА.

Дорогі Родимці!

Підписаний Комітет звертаєть ся отсим з горячою просьбою о ласкаву поміч в слідуючій справі:

Мешканці Новоселеччини, збаражського повіта — йдучи з духом часу, почали щиро заходити ся, щоби з'орґанізувати національно-культурне житє та в тій цїли закладають відповідні товариства. Бракує лише своєї власної хати, де моглоби розвинути ся правдиве огнище нашого культурного житя. В тій цїли постановили ми доложити всїх сил, щоби побудувати власну хату. Одначе діло годі довести до кінця, бо показало ся, що кошти получені з будовою переходять наші сили. Задля сього ми приневолені звернути ся отсе до В. П. Родимців з прошенєм о ласкаву матеріяльну поміч, — а то тимбільше, позаяк наші народні інтереси є тут в великій мірі загрожені, бо всякі чужі елементи — закладаючи на нашій рідній земли всякого рода „placowki“ — підтинають і ослаблюють наше народне житє. — На се невільно нам дивити ся безрадно. Не вільно нам дивити ся як Новоселечина — се історичне поле козацької слави — тепер чимраз більше польонізують ся. Ми мусимо здобути ся на таку силу, щоби всякі ворожі затії ще в завязку відперти. Вправді нині на се ще пора, але завтра вже може бути за пізно. — Тому в імени нашої народної справи і нашої будучности звертаємо ся отсе до всїх, кому дороге наше українське слово, та просимо о матеріяльну поміч.

Ласкаві датки просимо посилати на адресу:
МИКОЛА ГОЛОВАТИЙ,
Новесело, коло Підволочиск, Галичина.

ЗА КОМІТЕТ:

о. Онуфр. Зарицький, Др. В. Дроздовський. Микола Головатий, Іван Москалюк, Омел. Голінатий, Семен Паздрій, Стефан Сафан, Кіндрат Шуран, Дмитро Мокрицький. Григорій Зварун.

Телеграма!

Важні новини яких ще не було!

Ми закупили цілий наклад книжок Д. Січинського.

I. Ще не вмерла Україна у двох частях, 152 пісень патріотичних і народних під нотами.
II. часть Текст до I. части — ціна 3.00 дол., тепер лише 2.50 дол. за дві части, латинськими буквами.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЧИТАЛИ:

З ласки родини, повість в трох частях А. Чайковського? Дуже гарне. 524 сторін. Ціна 1.50 дол.
Альбом Шашкевича 75 цнт.
Портрет М. Шашкевича 50 цнт.
Альбом і портрет разом 1.00 дол.
Камінна душа, незвичайно гарна повість 376 ст. вел., формату 2.00 дол.
Князь і жебрак, 50 цнт.
Любов, Н. Л. Толстого, 10 цнт.
Листи з пекла, 15 цнт,
Жителі Марса, 15 цнт.
Картини з Всесьвітної історії в 3 частях, 60 цнт.
Поезії О. Ю. Федьковича, 410 сторін, в гарній оправі, 1.00 дол.
В неділю рано зілв копала, 1.10 дол.
Твори Шашкевича, 80 цнт.
Верховинські загадки, незвичайно гарне оповідане, 50 цнт.
Розбійник Кармелюк I. і II. часть 2.50 дол.

Замовленя слати на адресу:

RUSKA KNYHARNIA,
850 Main Str., Winnipeg, Canada.

ЖІНКИ! Учіть ся акушерії в нашій школї або у себе в дома. Наука в російській або польській мові. Станьте ся независимими. Наука треває 3 місяці; по її скінченю видаємо диплом. Адресувати:
Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery,
229 E. 14th Street, New York, N. Y.

ПОТРІБНО ЛЮДИЙ!

Ми платимо 20 долярів тижнево агентам, котрі продають наші золоті, сріблі і ніклеві годинники і ланцушки своїм приятелям і другим на місячні сплати по $1 і $2 місячно. Ми потребуємо подорожуючих агентів, котрі ходилиб з міста до міста, а також агентів льокальних в тих містах, де мешкають. Агентам, що працюють через цілий час для нас платимо $20 тижнево а $8 таким, що працюють тілько вечером, по своїй роботі.

Зголошуватись можуть тілько чесні і тверезі мущини. Напишіть чим тепер занимаєтесь.

NORTH AMERICAN SALES CO.
Box 954, Dept. 182, New York.

ПОЗІР! ПОЗІР!
усі ті, що змінюють свої адреси.

Експедиция нашої часописи просить усіх Вп. Родимців, читачів нашої часописи, які змінюють місце свого побуту чи помешканя, повідомлювати про се адміністрацію „Свободи“ після поданого понизше взірця:

Член відділу Р. Н. Союза ч. ... .

Імя і назвиско моє звучить ....

....

Моя стара адреса звучить ....

....

Прошу посилати „Свободу“ на нову адресу, яка звучить ....

....

Просимо затямити собі сей взірець після того взірця зміняти, в разі потреби, свою адресу.

SVOBODA
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Телефон 1686 Орчард.

Др. ЕДВАРД ІВАН БЕРО
Доктор руських товариств.

Години урядові: Від 8—10 рано. від 1—2 по пол., від 6—8 вечер, а в неділю по полудни.
58 E. 7 Str., (межи 1-ою а 2-ою евню). NEW YORK.

Читайте з увагою!

Хто пришле мені свій адрес і двоцентову марку не відповідь, тому пішлю даром пять листових паперів з вершиками. — Адрес:

M. ENGEL,
129 Greenwich Str., New York, N. Y.

1	2	3
4	5	6
7	8	9

Даром $100.00 Даром!

Заберіть ся до праці і виграйте 100.00 долярів!

Кожда повнолітна особа, яка пришле нам вірно уставлені ті числа, так, щоби на всї сторони випало 15, — дістане від нас чек на 100 долярів, який приймемо як часть заплати на лоти в гарнім містї Dunellen, N. J., де є богато фабрик всілякого рода, і де дуже легко о роботу а заробітки суть добрі. Рівнож на жадане кождому побудуємо дім. Тому, коли хочете зробити добрий бизнес, не зволїкайте, позаяк тільки перших 25 осіб дістане від нас сю надгороду; заберіть ся отже до праці і постарайте ся виграти 100.00 долярів.

Відповідь прошу післати або особисто зголосити ся до:

Equator Realty & Improvement Co.
Room 605, Department S.
140 Liberty St. New York, N. Y.

Російсько-Американська Лінія

Найгарнійші, найбільші і найскорші пароходи, удержуючі правильний пасажирський рух поміж Росією і Америкою без пересїданя у ніякій посередній пристани.
Нові, двошрубові пасажирські кораблї „ЦАР“, „КУРСК“, „РОСІЯ“.
До Ротердаму 8 днів, до Лїбави 11 днів.
$33.00 — III кляса — $35.00
$48.00 — II кляса — $50.00
$65.00 — I кляса — $75.00
Найблизший відїзд кораблїв з Ню Йорку:
„КУРСК“ — 23-го марця 1912
„ЕСТОНЇЯ“ 6-го цьвітня. „БІРМА“ 11-го цьвітня.
По близші подробиці просить ся звертати до наших агентів або до генерального заступництва;
A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY NEW YORK, N. Y.

Мала фарма даром!

Великодна нагорода.

Розвяжіть отсю загадку з девять квадратами. Напишіть в кождім квадратику числа так, щоби по счисленю вийшло в кождім стовпци число 23. — Кождий хто розвяже ту загадку трафно і пришле нам, дістане

малу фарму вартости $149.00

т. є. десять тисяч квадратових стіп красної, сухої, високоположеної і рівної землї в New Jersey за доплатою $49.00, які можна виплачувати по $5.00 місячно.

Спробуйте Вашого щастя, а останетесь владїтелями сталої посїлости.

Не відкладайте розвязаня сеї загадки, а присилайте чимскорше, щобисьте могли дістати ту нагороду на Великдень.

Пишіть на адресу:

RUSSIAN DEPT. (S)
25 Church Str., Suite 109,
New York, N. Y.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім Банку на розі вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнїйших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найліпші лінїї, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсї.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK
COR. 14th & CARSON STS.,
South Side Pittsburg, Pa.

И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Бучак, урядн. банк.

Перший Кишенковий РУСКО-АНГЛЇЙСКИЙ І АНГЛЇЙСКО-РУСКИЙ СЛОВАРЕЦЬ

обнимає 80.000 виразів 208 сторін дрібного друку з граматикою, азбукою друкованою і писаною і що найважнїйше з вимовою англійських слів.

Формат Словарця такий, як бачите на образку, оправлений в мягоньку скірку, оздоблений гербом України і золотим витиском.

Є ТО ПЕРШЕ І ОДИНОКЕ ВИДАНЕ В РУСКІЙ МОВІ.

Словарець є тим конечний для кождого Русина, що дасть ся носити завсїгди в кишени, а щоби скоро знайти потрібне слово, на те є поазбучний реджістер так в руській як і в англійській части.

Ціна словарця 75 центів.

Для агентів добрий опуст.

Замовляйте у Видавництва під адресою:

Ruska Knyharnia
850 Main Str., Winnipeg, Man.
CANADA.

Даром сто долярів.

Випишіть числа в квадратиках так, щоби додані дали число 35. Всїм тим, що дадуть трафні відповіди, дамо кредитовий цертифікат на $100, котрі зачислимо як вплату при купні одної гарної в сухім положеню фарми 10.000 стіп квадратових великої, положеної в Malaga, N. J., де денно затримує ся майже сто поїздів. Лише кілька миль від Філядельфії. Ціна фарми $139. Хто розвяже загадку, дістане фарму за $39, котрі можна сплачувати в місячних ратах по $4. — Відповіди посилайте на адресу:

MALAGA REALTY & DEVELOPMENT CO.,
304 Broadway Dept. S. New York, N. Y.

---

12 КВАРТ ЛІКЕРІВ $2.00.

Екстракти на рум, сливовицю, горівку, джін, житнївку, коняк, гірку горівку, бенедиктинку, та всякі инші роди, які забажаєте. Лїкери зроблені з тих екстрактів суть чисті та найлїпшої якости.

ЕКСТРАКТИ ДО ЗРОБЛЕНЯ 30 КВАРТ ЛІКЕРІВ ЗА 4.00 ДОЛ.
„ „ „ 50 „ „ „ 6.00 „

Ті низькі цїни суть лиш на короткий час, щоб познакомити загал з сими знаменитими екстрактами. Тому ордеруйте сейчас. Висилаємо у кожде місце. Заордерувавши більшу скількість можете сї екстракти легко відпродати за подвійну цїну вашим приятелям.

Пишіть до:

SLAVONIC IMPORTING CO., 209 9-th Ave., NEW YORK, N.Y.

Всякий повинен сам подбати о свою розривку купуючи грамофон ВИКЛЮЧНО НА СЬВЯТА!

Продаємо наш припас грамофонів по знижених цїнах:

20 доляровий грамофон	з 6-ма подвійними рекордами	за		$13.45
25 „ „	з 8-ма	„	„ „	16.25
30 „ „	з 10-ма	„	„ „	18.25
35 „ „	з 12 ма	„	„ „	19.25

Пішлїть нам $5.00 а ми пішлемо Вам котрунебудь з повисших машин. Решту доплатите по одержаню товару.

Великий вибір українських рекордів власне щойно одержалисьмо. — Наш склеп відчинений в будні дні і неділї до 10-ї години в ночи. — **Великий катальог даром.**

INTERNATIONAL PHONOGRAPH CO.
196 E. HOUSTON STREET,
101 ESSEX STREET, } NEW YORK, N. Y. D 81

Я лїчу людий аби були вилїчені.

Моя довголїтна практика і знанє на Ваші услуги. Всї тайні недуги: утрата животности, розширенє, стисненє, закаженє крови, утрата, висушенє, пропуклина, гемороїди, слабости нирок і міхура. Лїчу тревало, по умиркованій цїні.

Порада даром. Прийдіть і огляньте анатомічний музей та зобачте чоловіка в здоровлю і в хоробі. Вступ вільний. Затямте, що я лїчу людий аби були вилїчені в делеко коротшім часї як хтонебудь инший.

Dr. WARD, 417 6th Avenue, близько 25-ої улиці.
NEW YORK, N. Y.

Години: від 9. до 8., в неділї від 10. до 2.

Прищі, вугри, короста,

плями а також всякого рода викиди на лици тїлї, щезають раз на все від пастильок „AKNOL“. Є то внутрішне средство, очищуюче кров зовсїм в дуже коротнім часї, а як відомо всї оприщеня і з'огидженя тїла походять з нечистоти крови. Не порівнуйте наших пастильок з мастями, котрі приносять поміч лише хвилево. Пастильки „Aknol“ увільнять Вас раз на все — на цїле житя — від поганих прищів, корости і инших плям. Тисячі подяк, тисячі похвальних листів, тисячі вдоволених костумерів можемо представити кождої хвилї. Але се не вистарчить, о доброті пастильок „Aknol“ треба самому переконати ся. Звернемо гроші що до цента если Вам не поможуть! Длячогож ходити з прищами та з'огидженим лицем. Пощо бути посьміховиском? Пришлїть $1.50 а ми сейчас вишлемо 100 пастильок „Aknol“ якраз тілько, кілько Вам потреба до очищеня Вашої крови. Не вікладайте сего на завтра. Вложіть сейчас $1.50 до коверти і вишлїть реджістровано на адресу

„Aknol Remedy Co.“, Dpt. B.
330 E. 15th Str., New York, N. Y.

--Григорій--
Кунашевський
Член Р. Н. Союза.

ТАНА ПРОДАЖА ШИФКАРТ.

ТЕЛЕФОН: Nr. 887. Orchard.

ОДИНОКА РУСЬКА АГЕНЦІЯ ШИФКАРТОВА В НЮ ЙОРКУ.

ВАЖНЕ! По причині конкуренції між лініями, можете від нас відїхати до Старого Краю найменшим коштом на добрих, поспішних шифах на Гамбурґ, Бремен, Ротердам і Антверпен.

Живучим подальше від Ню Йорку, завчасу замовляємо місця на шифах, як і наші аґенти встрічають пасажирів на стаціях (depot) в Ню Йорку. Ми стараємо он о вигоду пасажирів, як також і про їх баґажі і нічлїґ.

ВИСИЛАЮ ГРОШІ ДО ВСІХ ЧАСТИЙ СЬВІТА, скоро, точно і тано. Міняю гроші на старокраєві, на американські після найнившого курсу.

КРАЯНИ! По що йти до чужих, котрі Вас не розуміють, коли можете удати ся до добре знаного, авторизованого аґента і високо кавціонованої Руської Аґенції в Ню Йорку. Хто має замір їхати до старого краю, або спровадити кого до Америки, нехай удасть ся до мене, а всім ручу за найлїпшу услугу. Прошу Пов. Членів Р. Н. Союза звернути на се увагу.

Удавайте ся особисто, листовно аоо по телефоні до:

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

Надзвичайна спосібність!

Дармо!

Купіть у нас за $6.00 найлїпшого тютюну до папіросів і виберіть собі презент в слїдуючих предметів: 1. Найновійший імпортований **фоноґраф** з великою нїкльованою трубою і рекордами, який грає гарно й виразно усяку музику і піснї. Кождий може мати в своїм мешканю концерт. 2. Красна **гармонія** з славної нїмецької фабрики з нотами і вказівками. 3. Гарний столовий, нїкльований **годинник** з музикою, що грає за кождим разом 10 мінут. 4. Грубо волочений дамський або мужеський **зиґарок**. 5. **Столовий сервіс** в краснім пуделку: 6 ножів, 6 вилок, 6 великих і 6 малих ложок, 1 ніж до масла і 1 ложочка до цукру. — За наш презент хочемо, аби Ви поручали нашу фірму Вашим знакомим. Пришліть нам на задаток 50 центів марками, а ми зашлемо Вам 40 пуделок тютюну 4-ох родів за $6.00 і вибраний Вами презент. Решту $5.50 заплатите по відібраню товару. Кому сей товар не подобає ся, може його не приняти. — З Канади і инших країв просить ся присилати 6.00 долярів відразу.

English Asiatic Tobacco Co., Dept. Л.,
115 E. 7th Str., New York City.

ЕКСПРЕСОВІ ШИФИ ДО ГАМБУРҐА, БРЕМИ, РОТТЕРДАМУ і АНТВЕРПІЇ! ЦІНА 21 ДОЛЯРІВ. НЕ ПЛАТІТЬ БІЛЬШЕ! ШКОДА ГРОША! ЛИШ НАПИШІТЬ ДО НАС!

21 долярів шифкарти до старого краю. — Панове! Їдьте на 11-го і 25-го цьвітня. Тоді прогульки до краю! Осібні кімнати! Домовий харч. Великі вигоди. Даємо нічлїґ. Відставляємо баґаж. Чекаємо на стациї. Виробляємо вільність границї. Даємо несподїванки в дорогу. Шлїть задаток 3 доляри або пишіть по інформациї. Спробуйте! Швидко!

$26 ШИФКАРТИ З КРАЮ ДО АМЕРИКИ $26. — УВАГА: Може маєте за мало гроший? Єсли так, то напишіть зараз. Дамо спосіб і раду, як за кілька лишень долярів поїхати до краю на найлучших шифах при кількагодиннім занятю — Телефонуйте: 3459 Rector.

AMERICA EUROPA CO., 2 Carlisle Str., NEW YORK, N. Y.

ОЩАДНІСТЬ ДЛЯ КУРЦІВ.

В нинїшних часах ощадність є конечна для кождої людини. З тої причини усї курцї старають ся дістати як найлучший ґатунок тютюну за найдешевшу цїну. Таким власне тютюном, з чистим, богатим і знаменито приправленим запахом є знаний від давна і улюблений всїми курцями „Bull“ Durham. Продасть ся його по всїх тютюнових крамницях в гарних муслїнових мішочках, кождий по 5 центів. В тім 5-центовім мішочку є тютюну на 40 папіросів; отже за одного цента вісїм папіросів. Чи можете подумати собі більшу ощадність? — Уживайте сего тютюну до файок або на папіроси і тямте, що „Bull“ Durham се свого рода специяльність а крім того щадитель гроша.

Вже ся одна обставина сьвідчить наглядно, що сей тютюн є найлїпшим з поміж всїх инших на сьвіті.

Правдивий

“BULL” DURHAM

ТЮТЮН ДО КУРЕНЯ В ЛЮЛЬЦЇ І В ЦИГАРЕТКАХ.

10 звичайних цигареток коштує 5 цнт.
10 лїпших цигареток коштує 10 цнт.
10 найлїпших цигареток коштує 25 цнт.

А ВИ МОЖЕТЕ СКРУТИТИ СОРОК ЦИГАРЕТОК З ОДНОГО ПОЛОТНЯНОГО МІШОЧКА З НАЙЛЇПШОГО ТЮТЮНУ „БУЛ ДУРГЕМ“. ДІСТАТИ МОЖНА ВСЮДИ.

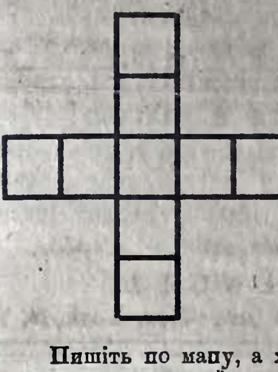

Пачка циґаретових паперців дає ся даром.

BLACKWELL'S DURHAM TOBACCO CO.
STOCK OWNED BY
THE AMERICAN TOBACCO COMPANY

Читайте з увагою!

Тільки 50 долярів доплатите за 2500 квадратових стіп доброї землї.

Тільно 50 дол. 100 фабрик довкруги тих лот. **Тільно 50 дол.**

Не занедбуйте нагоди. Коли хочете полїпшити свою долю, аби скорше замешкати у своїй хатї.

Компанія на Ваше жадане виставить Вам дім на малі місячні сплати. Де є робота, там є хлїб. Тілько 40 мінут до Ню Йорку.

Тут є девять квадратів; вставте в кождім квадраті по однім числі від 1 до 9 в сей спосіб, щоб на кождий бік по доданю вийшла сума 2.. Хто се зробить і пришле нам, дістане 2500 квадратових стіп доброї землї, на рівнинї, в гарній околици.

Посеред наших лотів находять ся фабрики, переходить желїзниця і трамвай. Не відтягайте ся, лиш пишіть сейчас, позаяк роздамо таких 55 лотів по 50 долярів.

Пишіть по мапу, а хто мешкає близько, нехай прийде особисто до нашого офісу, а ми з кождим поїдемо і покажемо його лоти, позаяк єсьмо переконані, що всякий, хто побачить ті лоти на місци, схоче купити їх більше.

Наш офіс відчинений щоденно від год. 9-ої рано до 5-ої пополудни, а в недїлї від 10-ої до 1 ої пополудни. — Компанія дає зелїзничі тікети на переїзд туди і назад. — Пишіть на адресу:

Paul Dinda, Room 117, 25 CHURCH ST., N. Y. City.

ЗЕМЛЯКИ!

ПОЩО МАЄТЕ ДОВШЕ ТЕРПІТИ? МИ ВАС ВИЛЇЧИМО З УСЇХ НЕДУГ

наколи явите ся особисто в нашій канцелярії, де находять ся специялїсти від всяких недуг, а переважно мужеських, як сифіліс, трипер та инші слабости крови, а головно сифілїстичні рани.

Наколи не можете явити ся особисто, то опишіть подрібно Вашу недугу і коли вона дасть ся вилїчити позаочно, то ми Вам вишлемо найлїпші ліки по найдешевшій цїні.

Наш аптикарський відділ находить ся під управою опитних провізорів та поручає землякам слїдуючі, загально знані ліки:

Проти ревматизму	$2.00	Проти онанїзму	5.00	Проти жолудкового катару	1.50
На поріст вусів „Усатин“	1.00	Проти лихорадки	2.00	Проти катару носа	1.00
На поріст волося	1.50	Проти сверблячки	1.50	Проти болю горла	1.50
Проти прищів, вугрів	2.00	Проти ломаня костий	1.50		

Краска до фарбованя волося для мужчин і жінок, привертає посивівшому і споловілому волосю природну барву. **Цїна 2.00 дол.**

Радимо нашим другам купити собі у нас

ДОМАШНЮ АПТИКУ

поручану лїпшими лїкарями і обіймаючу усї ліки та першорядні средства необходимі для першої помочи. Цїна 4.00 дол. — Приходіть або пишіть на адресу:

Russo-Polish Medical Help 56 RIVINGTON ST., NEW YORK.

Позахатні робітники.

Робітники, виставлені на холод і вохкість, уникнуть докучливих болїв ревматизму і невральґії, уживаючи д-ра Ріхтера „Pain Expeller-у“ в хвилї, коли почують перші кольки (ломаня).

Сей лїк має запевнену постійну славу від 43 лїт. Уживають його скрізь по цїлім сьвітї, а дістати його можна у всїх друґсторах Злучених Держав по 25 і 50 центів за фляшку.

Уживайте його також в случаях напруженя мускулів, звихнень, болїв в суставах, в боцї і в грудях, болю зубів, уший і жолудкових корчів.

Повне поученє в рускім язицї находить ся в кождій коробцї.

Будьте уважнї і вистерігайте ся численних наслїдувань. Правдивий Pain Expeller находить ся тільки в такій коробцї, яка тут представлена на образку.

Сей лїк виробляють

F. Ad. Richter & Co.
213—215 Pearl Str., New York City

Петро Ярема

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає керичі на весїля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave. A., NEW YORK, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

Михайло Угорчак, NEW YORK CITY 276 First Ave. cor. 16

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР,

випожичає ріжні українські і иньші костюми на представленя і характеризує по низьких цїнах. Замовленя принимає що найменше на 8 днів перед представленем.

R. J. GLICK Аґент асекурацийний від огня.

Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING

(15—30) SHAMOKIN, PA.

THE FIRST NATIONAL BANK
OF MINERSVILLE, PA.

Капітал $50.000.00.

Надвишка і нерозділені зиски $100.000.00.

Заснований 1864 року.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всїх частий сьвіта. Позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїли ся протягом послїдних 5 лїт і виносять тепер около **$500.000.00.**

Банк пересилає гроші через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Найвисше забезпечене $100,000.00

НАЙНИЗШІ ЦІНИ. НАЙНИЗШІ ЦІНИ.

Читайте з увагою! Не дайте дурити ся аґентам крикливою і брехливою реклямою. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте цигана, чим він ручить і де його зарука? Відвічальний Аґент і банкир складає заруку в державну касу. Заки повірите кому свій гріш, чи то до переховання, чи переслання до старого краю, попереду переконайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко запрацьований гріш. Я зложив в державній касї як заруку для вас

СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.

Тому тямте, що треба уникати непевних банкирів. До ваших послуг є старий, опитний Аґент, який висилає 100 корон за $20.43, 200 корон за $40.85, 500 корон за $102.00, 1000 корон за $204.00. Продає шифкарти до Европи і до Америки, робить контракти, повновласти та полагоджує військові справи, а усе те робить

— дешево, совісно і точно. —

Пишіть по подробиці курсу і цїни шифкарт.
Відповідаю відворотною почтою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington St., New York. 23-48

Найвисше забезпечене $100,000.00

Добрі ради.

Щоб молоко не скиплювало ся. Щоб сему запобічи, добре є дати до молока грудочку соди, яку дістане ся в аптиці, або хрінової води. На кварту молока дасть ся ложочку такої води. Хрінову воду повинна мати в хаті кожда ґаздиня, а робить ся її так: Тертий хрін залляти в горшку кипячою водою і сейчас горнець щільно закрити. Як остигне, зляти сю воду до фляшок і добре закоркувати.

Крашанки можна робити слідуючим способом: Варити яйце в лупині з цибулї а буде жовте, тим темнійше, чим довше буде варити ся. Черч або кошеніля красить на червоно, а синє або кампешове дерево красить на сино. Можна також красити анілїновими красками.

Медівник. Заварити кварту меду, всипати до него пів фунта мілко потовченого цукру, і знов заварити, додати до того помаранчової шкірки мягко увареної і дрібно посіченої, троха цинамону і кілька гвоздиків добре потовчених, трошки покраяних мігдалів, а коли мід трохи простигне всипати кварту пшеничної муки, вбити 6 яєць, додати ложочку поташу і то все добре вимішати а найлїпше вимісити рукою, щоби аж від руки відставало. Тісто нехай постоїть якийсь час, а відтак вимастити бляху воском розмастити тісто на блясї не дуже тонко але й не за грубо, а коли має ся саджати в піч, помастити ще зверха білком а відтак всадити до не дуже горячої печи і уважати, щоби не спалив ся. Коли вже упече ся, виймити і ще горячий покраяти та всадити знов до печи і трохи засушити.

Карук, що не пустить у воді, робить ся так: Звичайний карук мочить ся у воді, а коли добре розмокне, варить ся на легкім огни в льнянім олію.

Сьмішне.

Раз один чоловік малого зросту посварив ся з чоловіком великого зросту. „Мовчи", сказав великан, „бо засаджу тебе до кишені".

„Нічо се не шкодилоб, бо тоді ти мав би в кишені більше розуму, як у голові", відповів йому чоловік малого зросту.

— Гей ґаздо, — каже кондуктор ревідуючи білєти, — ви купили білєт до звичайного, а не до поспішного поїзду, а сей поїзд поспішно їде.

— А менї то все одно, — відповідає господар, — можете і помалїйше їхати, я вас не силую дуже гнати.

Відповідь.

— Учитель: Івасю а ну відповідж; чому жірафа має таку довгу шию?

— Івась: Тому, бо її голова дуже далеко від тулуба.

Гарна аритметика.

— Проф.: Івасю! Скілько ти будеш мав убрань, коли ти маєш одно, а я дам тобі ще одно?

— Ученик: Одно прошу пана, буду мати.

— Проф.: А то як?

— Учен.: Бо одно відберуть менї татуньо для мого брата Михася!

Проповідь.

— Але куме, то-то була проповідь сегодня у церкві, що ну!

— А що ж там єгомосць казали?

— Гм.. та коли то я, знаєте куме, став троха далеко, тай добре-сми не чув.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8. Butler, Pa

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ільчо Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА

Ч. 2120 КВІТ $450.00
на чотириста пятьдесять долярів, котрі п. Розалія Забеґа отримала як посмертну запомогу по Якові Забеґа з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Буковско, 10. марта 1912.
Розалія Забеґа.
Сьвідки:
Йосиф Ґржесь.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 50.
Вінценти Гойсак, предс.
Антін Пеньонжек.

Ч. 2268 КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі п. Іван Саноцький отримав як надзвичайну запомогу за нев. слабість з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Честер, Па. 30. марта 1912.
Іван Саноцький.
Сьвідки:
Йосиф Фідик,
Йоан Кущак.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 237.
Іван Душка, предс.
Антін Мищиха, секр.

No. 2231 RECEIPT $400.00
for Four hundred Dollars, received by Lehigh Valley and Safe Trust Co. Guardian of Joseph Stefanik a minor as death of John Stefanik from The Little Russian National Union of America.
Allentown, Pa. date March 22. 1912.
Lehigh Valley and Safe Deposit Co.
Guardian of Joseph Stefanik a minor by Edward H. Reningor. Treas.
Witnesses:
Henry J. Hombeck,
Daisy I. Horn.
The Local Branch of The Little Russian National Union of America, No. 33.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ЕМБРІДЖ, ПА. Бр. сьв. О. Ник. від. 276 повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбуде ся дня 14. цьвітня с. р. в руській гали, на 8-ій улици. На той мітінґ мусить кождий член явити ся, бо суть важні справи. Член неявивший ся без важної причини, буде безусловно виключений з Братства і Р. Н. С. Довгуючі члени мають вирівнати довг, бо в противнім разі будуть також виключені з Братства і Р. Н. С. В. Татомір предс. Анд. Цебак секр.

ЧІКАҐО, Ілл. Братство сьв. О. Николая, від. 106. подає до відомости, що квартальний мітінґ відбуде ся дня 28 цьвітня 1912 о год. 1-ній по пол.; кождий член має ся на тім мітінґу явити під карою 50 ц. а урядник $1.00. Адреси обох наших секретарів, Nykola Nykolyshyn (секр. фін.) 524 Armour Str., Nykola Pashko (скр. рек.) 1803 Emerson Ave, Chicago, Ill.

ДЖЕСУП, ПА. Бр. сьв. Петра і Павла, від. 20, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбуде ся дня 14-го цьвітня; кождий член має явити ся на мітінґу. Член неявивший ся заплатить кари 50 цнт. Суть дуже важні справи до полагодженя. — Василь Пісечко, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. сьв. Вас. Вел., від. 214 подає до відома, що мітінґи відбувають ся в 3-ту неділю по першім. Всі члени мають в той день являти ся на мітінґах. — Василь Дзень, секр.

ЕМБРИДЖ, ПА. Бр. сьв. Петра і Павла, від. 47 подає до відома, що в неділю, 14-го цьвітна відбуде ся квартальний мітінґ в гали Socialist Enducational, при 4-тій і Merchant St. Початок точно о год. 1.30 по пол. Неявивший ся член або урядник платить кару після статута. — Василь Загутинець, предс.; Ник. Кіч, секр.; Мих. Фук, кас.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. сьв. Василія Вел., від. 289, повідомляє всіх членів місцевих і замісцевих, що місячні мітінґи відбувають ся в кожду другу суботу по 1-ім, в гали п. Василя Левчика, 48 Вашінґтон Аве. Єсли хто хоче приступити до нашого Братства, то прошу голосити ся до місцевого орґанізатора, п. Василя Левчика. — Анд. Явиляк, предс.; Павло Судя, секр.

ПОШУКУВАНЯ.

Марія Коник пошукує свого мужа Антона (Янтка) Коник із Старо-Самбірського повіту, літ 32, середнього росту з довгою (в очи впалаючою) головою. Тому три роки робив в Клівлянд, Огіо. Хтоб його знав, най пише на адресу: 2280 W. 7 Str. Cleveland, Ohio а дістане десять дол. нагороди.

Єфрозина Шопа пошукує свого мужа Матія Шопа. Вісім літ тому виїхав з Галичини, лишаючи жінку і троє дітий і від 7 літ всякий слух по нім загинув. Низького росту, бльондин, родом з Мацини Великої, повіт Горлиці. Хтоб доніс мені що про него, дістане 5 дол. надгороди. Eufrosa Shopa, 233 Poplar Str. Philadelphia, Pa.

Глядаю в добрім намірі моєї жени Анни Голубець замужної Красуляк. Має знаходити ся десь коло Пасайку. Хтоби о ній знав, або вона сама, най ласкаво зголосить ся до Ю. Красуляк, 112 8th Str. Johnstown, Pa.

Пошукую свого брата Семка Зарембу в дуже важній справі. Хто би о нім знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Pawlo Zaremba, Northampton, Pa.